

Handling 2026 nr 106

Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 3 mars 2026 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Miljö- och klimatnämndens uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025 antecknas.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Karin Pleijel (MP) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag med hänvisning till yttrande från MP, S och V den 31 mars 2026 och avslag på tilläggsyrkande från D, M, L, KD och SD den 16 april 2026.

Hampus Magnusson (M) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från D, M, L, KD och SD den 16 april 2026.

Kommunstyrelsen beslutade först att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Kommunstyrelsen beslutade därefter utan omröstning att avslå tilläggsyrkandet från D, M, L, KD och SD.

Jörgen Fogelklou (SD) antecknade som yttrande en skrivelse från den 25 mars 2026.

Representanterna från MP, S och V antecknade som yttrande en skrivelse från den 31 mars 2026.

Göteborg den 22 april 2026
Göteborgs kommunstyrelse

Daniel Bernmar

Mathias Sköld

Yttrande angående uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025

Yttrandet

Uppföljningen visar att utvecklingen går framåt och att alla verksamheter nu delvis har ett systematiskt miljöarbete. Särskilt är detta viktigt för de nämnder och styrelser som står för en stor andel av stadens samlade miljö- och klimatpåverkan. Vi ser positivt på att miljöförvaltningen aktivt arbetar med ett stödjande arbetssätt gentemot övriga nämnder och styrelser. De nämnder och styrelser som ännu inte upprättat ett systematiskt miljöarbete behöver prioritera att göra det. Ett systematiskt miljöarbete behöver snarast vara på plats inom samtliga verksamheter. I likhet med annat kvalitetsarbete behövs systematik för att veta vilka åtgärder som behöver genomföras. Det är avgörande för att Göteborg stad ska kunna nå miljömålen i miljö- och klimatprogrammet. Varje nämnd och styrelse behöver själva säkra att man har tillräcklig kompetens för att kunna fokusera på de åtgärder som ger mesta möjliga miljönytta. Miljö- och klimatnämnden finns också som en stödjande resurs i det fortsatta arbetet.

I samband med uppföljningen av miljömålen fick kommunstyrelsen och miljö- och klimatnämnden i uppdrag att se över styrningen av miljö- och klimatprogrammet för att tydligare koppla det systematiska miljöarbetet till budgetprocessen. För att så ska kunna ske behöver det finnas ett väl fungerande systematiskt arbete inom alla verksamheter. Vi förutsätter därför att samtliga verksamheter i staden har ett systematiskt miljöarbete på plats vid kommande uppföljning.

Yttrande
2026-03-25

SLK-2025-01319

Yttrande angående Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025

Yttrandet

Detta ärende synliggör en tydlig obalans mellan lagstadgade krav och stadens egna politiska påbyggnader. Stadens grundläggande ansvar inom miljöområdet är att säkerställa efterlevnad av gällande lagstiftning, såsom miljöbalken, avfallsregelverk och kemikalielagstiftning. Det är denna efterlevnad som ytterst behöver följas upp.

Samtidigt har Göteborgs Stad etablerat ett omfattande system av egna styrande strukturer, däribland arbete kopplat till Agenda 2030, stadens miljö- och klimatprogram, interna mål, systematiska arbetssätt, uppföljningsmodeller och återkommande revisioner.

Trots denna omfattande struktur konstateras det i utlåtandet att

“2025 års miljörevisioner visar att rutinerna för några av bestämmelserna i anvisningen sticker ut som särskilt utmanande att följa. De handlar om rutinerna för att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra bindande krav samt att utvärdera effektiviteten av det systematiska miljöarbetet”.

Det innebär att samtidigt som staden lägger betydande resurser på att utveckla och följa upp egna processer, modeller och mål, kvarstår svårigheter i att säkerställa det mest grundläggande uppdraget – att följa gällande miljölagstiftning.

Vidare framgår att endast *“51 procent av förvaltningarna och bolagen utvärderar effektiviteten i det systematiska miljöarbetet”*, vilket understryker att även förmågan att bedöma nyttan av de egna systemen är begränsad.

Sammantaget visar detta på en situation där omfattande administrativa strukturer har byggts upp vid sidan av lagkraven, samtidigt som efterlevnaden av just dessa lagkrav fortsatt bedöms som utmanande.

Tilläggsyrkande

Demokraterna, Moderaterna, Liberalerna,
Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna

2026-04-16

22, SLK-2025-01319

Tilläggsyrkande angående Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Störningsjouren AB, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, Göteborgs Spårvägar AB, Higab AB, stadsbyggnadsnämnden, Älvstranden Utveckling AB, Göteborgs Stadsteater AB, kulturnämnden, nämnden för funktionsstöd, äldre samt vård- och omsorgsnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice får i uppdrag att säkerställa kompetens och rutiner för lagefterlevnad av miljölagstiftning. Uppdraget återrapporteras senast oktober 2026.

Yrkande

Ärendet synliggör en tydlig obalans mellan lagstadgade krav och stadens egna politiska påbyggnader. Stadens grundläggande ansvar inom miljöområdet är att säkerställa efterlevnad av gällande lagstiftning, såsom miljöbalken, avfallsregelverk och kemikalielagstiftning. Det är denna efterlevnad som ytterst behöver följas upp. Samtidigt har Göteborgs Stad etablerat ett omfattande system av egna styrande strukturer, däribland arbete kopplat till Agenda 2030, stadens miljö- och klimatprogram, interna mål, systematiska arbetssätt, uppföljningsmodeller och återkommande revisioner.

Trots denna omfattande struktur konstateras det i utlåtandet att

“2025 års miljörevisioner visar att rutinerna för några av bestämmelserna i anvisningen sticker ut som särskilt utmanande att följa. De handlar om rutinerna för att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra bindande krav samt att utvärdera effektiviteten av det systematiska miljöarbetet”.

Det innebär att samtidigt som staden lägger betydande resurser på att utveckla och följa upp egna processer, modeller och mål, kvarstår svårigheter i att säkerställa det mest grundläggande uppdraget – att följa gällande miljölagstiftning. Vidare framgår att endast *“51 procent av förvaltningarna och bolagen utvärderar effektiviteten i det systematiska miljöarbetet”*, vilket understryker att även förmågan att bedöma nyttan av de egna systemen är begränsad.

Sammantaget visar detta på en situation där omfattande administrativa strukturer har byggts upp vid sidan av lagkraven, samtidigt som efterlevnaden av just dessa lagkrav fortsatt bedöms som utmanande. Tretton verksamheter bedöms delvis eller inte uppfylla kravet på kunskap och lagefterlevnad. Att utveckla och säkerställa förutsättningarna för lagefterlevnad är ett grundläggande krav som måste komma på plats omgående.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-03-03

Ärendenummer SLK-2025-01319

Handläggare

Sara Thunberg

Telefon: 031-368 00 98

E-post: sara.thunberg@stadshuset.goteborg.se

Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Miljö- och klimatnämndens uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025 antecknas.

Sammanfattning

Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning anger att kommunstyrelsen med stöd av miljö- och klimatnämnden ska följa upp efterlevnaden av miljöledningssystemet genom stödande revisioner av förvaltningar och bolag. Resultatet rapporteras till miljö- och klimatnämnden och vidare till kommunfullmäktige. Miljö- och klimatnämnden godkände 2025-12-16 § 221 ”Rapport 2025:21 Rörelse och riktning - uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025”. Rapporten är sänd för kännedom till samtliga bolag och förvaltningar.

Miljö- och klimatnämnden rapporterar att nästan 70 procent (jämfört med 37 procent 2021) av stadens förvaltningar och bolag efterlever Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning år 2025. Samtidigt bedömer nämnden att det finns fortsatta utmaningar med systemets efterlevnad. 2025 års miljörevisioner visar att rutinerna för några av bestämmelserna i anvisningen sticker ut som särskilt utmanande att följa. De handlar om rutinerna för att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra bindande krav samt att utvärdera effektiviteten av det systematiska miljöarbetet. Analysen i rapporten lyfter också variationen mellan verksamheternas utmaningar. Det ställer nya krav på stödet från miljöförvaltningen. Nämnden lämnar i rapporten rekommendationer för arbetet framåt.

Stadsledningskontoret konstaterar att miljöförvaltningens bedömning av hur många av stadens verksamheter som följer anvisningen för systematisk miljöledning stämmer överens med vad nämnder och styrelser själva rapporterade i delårsrapport för augusti 2025.

Kontoret gör samma bedömning som miljö- och klimatnämnden om att staden i stort efterlever anvisningen. Samtidigt är mognadsgraden i det systematiska arbetet i staden som helhet ännu låg och kontoret bedömer att ett fortsatt arbete krävs för att uppnå ett effektivt miljöledningssystem.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Miljö- och klimatnämndens rapport och rekommendationer handlar primärt om hur nämnder och styrelser arbetar med och skulle kunna förbättra sitt systematiska miljöledningsarbete. Enligt anvisningen för systematisk miljöledning ska nämnder och styrelser sätta miljömål, prioritera resurser och åtgärder för att sänka sin miljöpåverkan och risk för påverkan. Såväl åtgärder för en minskad miljöpåverkan i verksamheten som ett utvecklat arbetssätt kan innebära behov av utökade ekonomiska resurser. Val av åtgärder och bemanning av det systematiska miljöarbetet hanteras inom planering- och budgetprocessen för respektive nämnd och styrelse.

Styrningen inom den ekologiska dimensionen är under förstärkning i och med ett antal uppdrag från kommunfullmäktige. En modell för klimatbudget är ett exempel på uppdrag som stadsledningskontoret arbetar med tillsammans med miljöförvaltningen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Ärendet i sin helhet rör den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Uppföljningen och anvisningen för systematisk miljöledning berör inte särskilt den sociala dimensionen i det systematiska miljöarbetet förutom granskningsområde kemikalier i varor som finns i barns miljöer 2025. I uppföljningen av stadens systematiska miljöledningssystem 2025 framgår hur utvalda förvaltningar och bolag arbetar med detta granskningsområde. Resultatet visar att majoriteten av verksamheterna har rutiner för att undvika skadliga ämnen i varorna men att uppföljning och kunskap varierar. Enligt miljö- och klimatnämnden behövs mer kunskap, bättre stöd och tydligare kommunikation för att nå miljö- och klimatprogrammets mål om en giftfri miljö. Det kan dock finnas flera viktiga sociala dimensioner för nämnder och styrelser att beakta då det systematiska miljöarbetet ska vara en del av ordinarie verksamhetsstyrning.

Bilaga som ingår i beslutsunderlaget

Miljö- och klimatnämndens handlingar 2025-12-16 § 221

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen ska med stöd av miljö- och klimatnämnden, enligt anvisningen för systematisk miljöledning, utföra och sammanställa iakttagelser från stödjande revisioner och bedöma efterlevnad och miljöledningssystemets effektivitet för staden som helhet. Stadsledningskontoret har från 2021 till 2024 rapporterat om miljöledningssystemets efterlevnad och effektivitet genom ett avsnitt i kompletterande uppföljningsrapport för december.

Kommunstyrelsen beslutade 2024-12-11 § 1055 att delårsrapporten för augusti 2025 samt årsredovisningen 2025 ska kompletteras med information om status för det systematiska miljöarbetet. För augusti 2025 rapporterade stadsledningskontoret om status för implementeringen av miljöledningssystemet. Totalt bedömde cirka 70 procent av svarande nämnder och styrelser då att de hade ett implementerat miljöledningssystem.

Miljö- och klimatnämnden godkände 2025-12-16 § 221 Rapport 2025:21 Rörelse och riktning - uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025. Rapporten är sänd för kännedom till samtliga bolag och förvaltningar och till kommunstyrelsen. Den ligger till grund för detta ärende om status för det systematiska miljöarbetet som är anmält till samma kommunstyrelsemöte som årsredovisningen för 2025.

Stadens styrning av den ekologiska dimensionen

Samtliga nämnder och bolagens ägardirektiv innehåller inledande bestämmelser om att ”Alla nämnder ska driva ett integrerat och proaktivt hållbarhetsarbete som syftar till att uppnå målen i Agenda 2030. En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Hållbar utveckling består av tre dimensioner som samspelar och stödjer varandra; social hållbarhet, ekologiska hållbarhet och ekonomisk hållbarhet.”

Göteborgs Stads policy för den ekologiska dimensionen är det övergripande reglerande styrande dokumentet inom den ekologiska dimensionen och syftar till att förtydliga grundsatser som bärs vidare i övriga reglerande och planerande styrande dokument på området.

Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram är det övergripande planerande styrande dokumentet för arbetet inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling tillsammans med kommunfullmäktiges budget. Programmet visar riktningen och är den gemensamma plattformen för stadens långsiktiga strategiska miljöarbete. Det lägger grunden för omställningen till en ekologiskt hållbar stad 2030. Miljö- och klimatprogrammet har två primära verktyg och det är arbetet inom de tvärgående strategierna och arbetet inom det systematiska miljöledningsarbetet.

Miljö- och klimatnämnden ansvarar för att driva och samordna arbetet med att genomföra programmet utifrån nämndens uppdrag i reglementet att ”driva och samordna stadens arbete inom den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling”.

Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning, tillika ramverk för stadens miljöledningssystem, syftar till att effektivisera styrningen för att staden ska få bättre förutsättningar att minska sin sammantagna negativa miljöpåverkan samt öka måluppfyllelsen i gemensamma mål. Anvisningen är ett komplement till systematisk verksamhetsstyrning och ledning som regleras i Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll.

Anvisningen uttrycker krav på två nivåer: lokalt på nämnder och bolagsstyrelser och deras förvaltningar och bolag samt övergripande på kommunstyrelsen och miljö- och klimatnämnden och deras förvaltningar. Central nivå innebär bestämmelser för kommunstyrelsen och miljö- och klimatnämnden. Det finns även särskilda bestämmelser för förvaltning och utveckling av miljöledningssystemet. I dem framkommer att kommunstyrelsen med stöd av miljö- och klimatnämnden ska säkerställa att kommunfullmäktige kan ta sitt huvudansvar för ledningssystemet. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att förvalta miljöledningssystemet medan miljö- och klimatnämnden har ansvar att stödja kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens roll rymmer inom ordinarie uppdrag i form av att utöva uppsikt, uppföljning och ledning och samordning. Miljö- och klimatnämnden ska stödja, driva och analysera efterlevnad av stadens miljöledningssystem samt stödja kommunstyrelsen i att säkerställa systemets effektivitet. Nämnder och bolagsstyrelser ska med stöd av förvaltningar och bolag utveckla och implementera ett systematiskt miljöarbete enligt anvisningens bestämmelser. Stödjande revisioner utförs på lokal nivå. Det systematiska miljöarbetet ska integreras i ordinarie verksamhetsstyrning.

Styrningen inom den ekologiska dimensionen är under förstärkning i och med ett antal uppdrag från kommunfullmäktige. En modell för klimatbudget är ett exempel på uppdrag som stadsledningskontoret tillsammans med miljöförvaltningen arbetar med.

Miljö- och klimatnämndens genomförande av stödjande revisioner 2025

Miljöförvaltningen har genomfört stödjande miljörevisioner hos 51 förvaltningar och bolag i staden under 2025. Medarbetare på miljöförvaltningen har genomfört samtliga miljörevisioner utom den hos miljöförvaltningen som gjordes av revisor från Göteborgs universitet.

Miljörevisionerna 2025 omfattade:

- Del 1 - Genomgång av bestämmelserna i Göteborgs Stads anvisning av systematisk miljöledning samt rekommendationer och eventuella avvikelser från miljörevisionen 2024.
- Del 2 - Genomgång och diskussion om rekommendationer från miljö- och klimatprogrammets uppföljningar: Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2024, Uppföljning av miljö- och klimatprogrammets strategier 2024, Uppföljning av målen i miljö- och klimatprogrammet 2025.
- Del 3 – Fokus på kemikalier i varor, i miljöer där barn vistas.

Alla förvaltningar och bolag omfattades av del 1. De förvaltningar och bolag som bedöms ha en stor påverkan på stadens miljömål har omfattats av del 2 och särskilt utvalda förvaltningar och bolag omfattades av del 3.

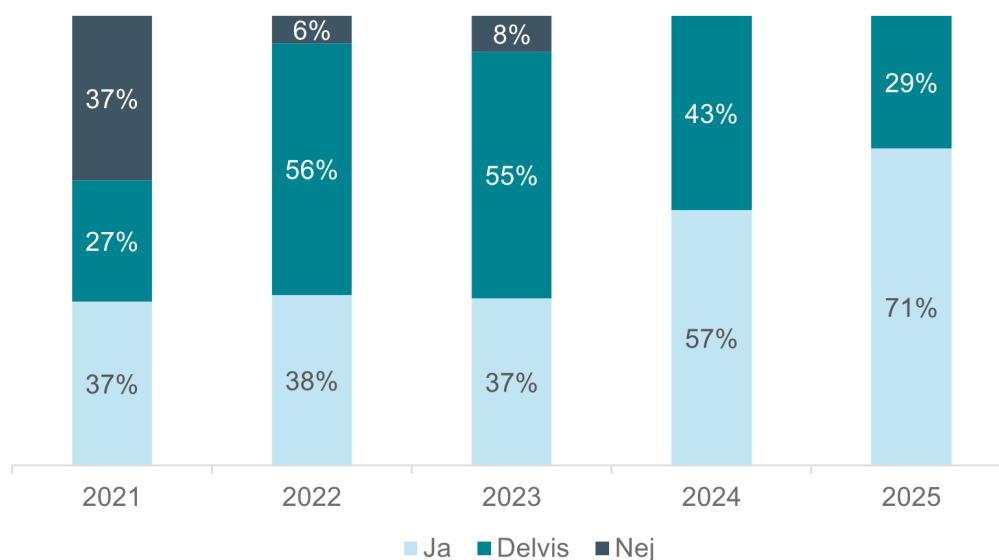
Uppföljningens resultat och analys av efterlevnad och effektivitet 2025

Resultatet från nämndens miljörevisioner visar att nästan 70 procent av stadens förvaltningar och bolag efterlever Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning se figur nedan. Det är en tydlig förbättring jämfört med 2021, då miljörevisionerna genomfördes för första gången.

2025 års miljörevisioner visar på att det är särskilt svårt att säkerställa fungerande rutiner för vissa bestämmelser i anvisningen.

Det handlar om att säkerställa rutinerna för efterlevnaden av lagar och andra bindande krav samt att utvärdera effektiviteten av det systematiska miljöarbetet. Analysen visar att det är skillnader inom staden. Det är främst verksamheter med omvårdande, utbildande eller sociala uppdrag som brister i sina rutiner för säkerställandet av lagefterlevnad av miljölagstiftning. Medan tekniska verksamheter med stor direkt och indirekt miljöpåverkan ofta har en gedigen systematik för lagefterlevnad på plats sedan länge.

I 2025 års miljörevisioner har miljöförvaltningen undersökt och bedömt hur utvalda förvaltningar och bolag arbetar med kemikalier i varor som finns i barns miljöer. Resultatet visar att majoriteten av verksamheterna har rutiner för att undvika skadliga ämnen i varor men att uppföljning och kunskap varierar. Få verksamheter kommunicerar sitt arbete utåt trots möjligheten att påverka invånare. Sammanfattningsvis menar miljö- och klimatnämnden att det behövs mer kunskap, bättre stöd och tydligare kommunikation för att nå målet om en giftfri miljö

Figur 1. Andelen förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja/delvis/nej) från startåret 2021 fram till 2025.

Bestämmelsen om att utvärdera effektiviteten i det systematiska miljöarbetet bedömer miljö- och klimatnämnden är utmanande för många verksamheter. Uppföljningen visar att 51 procent av förvaltningarna och bolagen utvärderar effektiviteten i det systematiska miljöarbetet med utgångspunkt i interna kontroller och granskningar. Bestämmelsen innebär att verksamheten ska utvärdera sitt systematiska miljöledningsarbete samt utveckla arbetsprocesser för att öka effektiviteten. Nämnden bedömer att förmågan att utvärdera effektiviteten kräver en viss mognadsgrad i det systematiska miljöarbetet. Även om en verksamhet har många grundläggande delar på plats som rutiner, mål och uppföljning krävs kontinuitet och erfarenhet för att kunna analysera och bedöma systemets effektivitet.

Miljö- och klimatnämndens slutsatser och bedömning

Utifrån stödande miljörevisionerna som har genomförts på lokal nivå bedömer miljöförvaltningen att förvaltningar och bolag efterlever bestämmelserna i anvisningen. Samtidigt som utvecklingen är positiv och flera förvaltningar och bolag har tagit ansvar och drivit arbetet framåt kvarstår flera av de utmaningar som identifierades i 2024 års

stödande revisioner. I 2025 års stödande revisioner visar resultatet att förvaltningar och bolag särskilt brister i rutinerna för några av bestämmelserna i anvisningen.

Miljö- och klimatnämnden drar också slutsatser som rör den centrala nivån. För att förbättra stadens systematiska miljöarbete bedömer miljöförvaltningen att stödet till förvaltningar och bolag behöver stärkas.

Miljö- och klimatnämndens rekommendationer

Miljöförvaltningen analyserar i rapporten miljöledningssystemets effektivitet och föreslår åtgärder för att stärka stadens systematiska miljöarbete för att bättre kunna bidra till att nå målen i miljö- och klimatprogrammet. Utöver de rekommendationer som miljö- och klimatnämnden lämnar i rapporten har miljöförvaltningen lämnat rekommendationer till respektive förvaltning och bolag i samband med genomförd stödande revision. Följande rekommendationer finns i nämndens rapport:

- Utveckla arbetet med lagefterlevnad. Utveckla förutsättningarna för lagefterlevnad är ett grundläggande krav som rekommenderas alla förvaltningar och bolag att prioritera under 2026, om det inte redan är på plats. För organisationer som endast bedriver kontorsverksamhet är det ändå viktigt att säkerställa efterlevnad av exempelvis avfallsförordningen och relevant kemikalielagstiftning.
- Kroka arm internt. För att integrera miljöarbetet i den ordinarie styrningen behöver olika funktioner samarbeta kring mål, uppföljning och riskanalys. Miljö- och hållbarhetsfunktioner, controller, kvalitetssamordnare och ledning behöver ofta kroka arm i högre utsträckning än vad som görs idag. Ökad samverkan stärker helhetsperspektivet och effektiviteten i det systematiska miljöarbetet.
- Säkerställ effektiviteten av det systematiska miljöarbetet. Säkerställ regelbundet att det systematiska miljöarbetet är effektivt genom att till exempel utvärdera resultat från interna kontroller, miljörevisioner och analyser. Reflektera över om avvikelser har åtgärdats, analysera om målen är tillräckligt ambitiösa för att stadens miljö- och klimatmål ska kunna nås, och om resurserna räcker för att genomföra planerade åtgärder. Identifiera nödvändiga förbättringar för att säkerställa att insatserna ger önskad effekt och bidrar till ett starkt och målinriktat miljöarbete.

Förutom att lämna rekommendationer på en lokal nivå till förvaltningar och bolag (samt nämnder och styrelser) ger miljöförvaltningen rekommendationer till sin egen förvaltning om hur stödet skulle kunna förbättras och anpassas utifrån behov.

Stadsledningskontorets bedömning

Efterlevnad och effektivitet

Kommunstyrelsen ska med stöd av miljö- och klimatnämnden säkerställa att kommunfullmäktige kan ta sitt huvudansvar för ledningssystemet. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att förvalta miljöledningssystemet och miljö- och klimatnämnden har ansvar att stödja kommunstyrelsen.

Stadsledningskontoret gör samma bedömning som miljö- och klimatnämnden om att staden i stort efterlever anvisning för systematisk miljöledning. Kontoret kan konstatera att miljöförvaltningens uppföljning i huvudsak visar på att nämnder och styrelser har förbättrat sitt systematiska miljöarbete.

Samtidigt är mognadsgraden ännu låg i det systematiska arbetet för staden som helhet och stadsledningskontoret bedömer att ett fortsatt arbete krävs för att staden ska kunna få ett effektivt miljöledningssystem.

Miljö- och klimatnämnden bedömer att cirka 70 procent av nämnder och bolag har ett implementerat miljöledningssystem. Det överensstämmer med den bedömning som nämnder och styrelser rapporterade i samband med delårsrapport för augusti 2025.

Stadens krav på systematisk miljöledning innehåller en bestämmelse om att effektiviteten i ledningssystemet ska bedömas vilket är praxis i standarder och ramverk för ledningssystem. Syftet är att säkerställa att det systematiska arbetssättet inte bara följs som en formalitet utan också genererar det avsedda resultatet. För nämnder och styrelser innebär det att deras systematiska miljöarbete ska stödja verksamheten i att minska deras miljö- och klimatpåverkan och att bidra till att nå stadens gemensamma miljö- och klimatmål. Miljö- och klimatnämnden konstaterar efter 2025 års stödjande revisioner att bestämmelsen om att utvärdera effektiviteten i det systematiska miljöarbetet är utmanande för många verksamheter. Nämnden konstaterar också att det är kopplat till mognadsgraden i det systematiska miljöarbetet. Här ser stadsledningskontoret att det är angeläget, i takt med att tillämpningen av miljöledningssystemet mognar, att verksamheterna utvärderar sina arbetssätt. Utvärderingen innebär också ett lärande och möjligheter till utveckling. Motsvarande utvärdering ska enligt stadens krav genomföras på central nivå för miljöledningssystemet som helhet. För det behöver förutsättningarna först mogna så att den samlade tillämpningen är utvecklad och kan analyseras mot utfall och grad av måluppfyllelse.

Det fortsatta arbetet för ökad effektivitet på central nivå

Enligt anvisningen Förbättring och utveckling 6.1 ska kommunstyrelsen med stöd av miljö- och klimatnämnden vid behov samordna och ta initiativ till gemensamma åtgärder för att stärka miljöledningssystemets effektivitet i förhållande till gemensamma mål.

Miljö- och klimatnämnden har en viktig roll i ledningssystemets genomförande i att stödja, driva och analysera efterlevnad av stadens miljöledningssystem samt stödja kommunstyrelsen i att säkerställa systemets effektivitet. Miljöförvaltningen lämnar rekommendationer till sin egen nämnd i det fortsatta arbetet på central nivå. De rekommendationerna handlar bland annat om ökad intern samverkan.

Stadsledningskontoret bedömer fortsatt att effektiviteten i miljöledningssystemet för staden skulle kunna öka om miljöförvaltningen skulle rikta sitt stöd ännu mer till de verksamheter som står för en stor del av stadens samlade miljö- och klimatpåverkan. Kontoret ser positivt på att miljöförvaltningen fortsätter det redan påbörjade arbetet inom förvaltningen för att säkerställa sina processer och intern samverkan.

Vikten av samarbete mellan stadsledningskontoret och miljöförvaltningen var något som omnämndes i stödjande revision av kommunstyrelsen 2025. För att stärka förutsättningarna för ett effektivt miljöledningssystem i staden kommer stadsledningskontoret att fortsätta utveckla samarbetet med miljöförvaltningen.

Styrningen inom den ekologiska dimensionen, där det systematiska miljöledningsarbetet är en del, är under förstärkning i och med ett antal uppdrag från kommunfullmäktige som har fokus på klimatpåverkan.

Miljöförvaltningen och stadsledningskontoret samarbetar i framtagandet av förslag till modell för klimatbudget som bland annat syftar till att omhänderta klimatåtgärder i stadens ordinarie budgetprocess.

Magnus Andersson

Eva Hessman

Ekonomidirektör

Stadsdirektör

§ 221 Dnr MKN-2025-3434

Rapport 2025:21 Rörelse och riktning – uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025

Beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner Rapport 2025:21 Rörelse och riktning - uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025.
2. Miljö- och klimatnämndens godkänner återrapporteringen av nämndens uppdrag den 27 augusti 2024 § 122 till miljöförvaltningen att i de kommande revisionerna inom miljöledningssystemet stärka stadens direkta och indirekta roll i arbetet mot skadliga kemikalier.
3. Miljö- och klimatnämnden förklarar uppdraget den 27 augusti 2024 § 122 till miljöförvaltningen, att i de kommande revisionerna inom miljöledningssystemet stärka stadens direkta och indirekta roll i arbetet mot skadliga kemikalier, fullgjort.
4. Miljö- och klimatnämnden skickar Rapport 2025:21 Rörelse och riktning - uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025 för kännedom till samtliga nämnder och styrelser.

Handlingar

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2025-12-05 med bilaga

Handlingar skickas till

Göteborgs Stads nämnder och styrelser

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2025-12-16

Dag för justering

2025-12-19

Vid protokollet

Sekreterare

Jenny Magnusson

Ordförande

Klara Holmin (MP)

Justerande

Tomas Holst (D)

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla 2025-12-19.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-12-05

Diarienummer 2025-3434

Handläggare

Elin Lundin

Telefon: 031-368 37 66

E-post: elin.lundin@miljo.goteborg.se

Rapport 2025:21 Rörelse och riktning – uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025

Förslag till beslut

1. Miljö- och klimatnämnden godkänner Rapport 2025:21 Rörelse och riktning - uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025.
2. Miljö- och klimatnämndens godkänner återrapporteringen av nämndens uppdrag den 27 augusti 2024 § 122 till miljöförvaltningen att i de kommande revisionerna inom miljöledningssystemet stärka stadens direkta och indirekta roll i arbetet mot skadliga kemikalier.
3. Miljö- och klimatnämnden förklarar uppdraget den 27 augusti 2024 § 122 till miljöförvaltningen, att i de kommande revisionerna inom miljöledningssystemet stärka stadens direkta och indirekta roll i arbetet mot skadliga kemikalier, fullgjort.
4. Miljö- och klimatnämnden skickar Rapport 2025:21 Rörelse och riktning - uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025 för kännedom till samtliga nämnder och styrelser.

Sammanfattning

Göteborgs Stads systematiska miljöarbete ska stärka miljö- och klimatarbetet och göra det enklare för stadens förvaltningar och bolag att arbeta samordnat med ständiga förbättringar inom miljöområdet. Miljöförvaltningen stödjer förvaltningar och bolag, genomför stödjande miljörevisioner, följer upp miljöledningssystemets effektivitet och föreslår åtgärder för att stärka stadens systematiska miljöarbete för att bättre kunna bidra till att nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

Årets uppföljning redovisas i rapporten Rörelse och riktning – uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025. Resultatet från årets miljörevisioner visar att nästan 70 procent av stadens förvaltningar och bolag efterlever Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning¹. Det är en tydlig förbättring jämfört med 2021, då miljörevisionerna genomfördes för första gången. Utmaningar kopplade till styrning, kultur och ledarskap, som beskrevs och analyserades i uppföljningen 2024², kvarstår och bedöms vara aktuella även kommande år.

¹ [Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning](#)

² [Läsningar och lösningar - Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2024](#)

I år visar resultaten att några bestämmelser i anvisningen sticker ut som särskilt utmanande att efterleva helt. De handlar om att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra bindande krav samt att utvärdera effektiviteten av det systematiska miljöarbetet.

Miljöförvaltningen har i år även undersökt och bedömt hur stadens förvaltningar och bolag arbetar med kemiska produkter respektive kemikalier i varor. Av undersökningen framgår att stadens verksamheter behöver stärka både kompetens, verktyg och kommunikation för att mer enhetligt och effektivt bidra till målet om en giftfri miljö.

Slutligen ser miljöförvaltningen att det stöd vi ger behöver anpassas mer till förvaltningars och bolags specifika behov och förutsättningar, bli mer proaktivt och strategiskt, samt stärkas med fler kompetenser inom fler miljörelaterade områden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Implementering av ett systematiskt miljöarbete kräver på kort sikt att extra resurser avsätts hos förvaltningar och bolag.

Genom ett systematiskt miljöarbete får förvaltningar och bolag samt staden som helhet bättre kunskap om sin miljöpåverkan. Det förbättrar möjligheterna att använda resurser där de ger störst nytta.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bedömningen ur ekologisk dimension utvecklas under rubriken förvaltningens bedömning.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilaga

1. Rapport 2025:21 Rörelse och riktning - uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025

Ärendet

Detta ärende redovisar resultatet från miljörevisionerna 2025 samt en övergripande beskrivning hur miljöförvaltningen samordnar och stödjer stadens förvaltningar och bolag. Ärendet innehåller även slutsatser och förslag på fortsatt arbete för att stärka stadens systematiska miljöarbete, för att bättre bidra till att nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

Miljö- och klimatnämnden föreslås godkänna rapporten och skicka den för kännedom till samtliga nämnder och styrelser.

Beskrivning av ärendet

Göteborg Stad har sedan 2020 ett miljöledningssystem antaget av kommunfullmäktige. Miljöledningssystemet baseras på Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning³ (härefter kallad anvisningen). Anvisningen har bestämmelser på två nivåer: lokalt för nämnder och bolagsstyrelser samt centralt för kommunstyrelsen och miljö- och klimatnämnden. Den gemensamma systematiken ger förutsättningar att kraftsamla i både lokalt och centralt miljöarbete.

Nämnder och bolagsstyrelser ska med stöd av förvaltningar och bolag utveckla och implementera ett systematiskt miljöarbete enligt anvisningens bestämmelser. Det systematiska miljöarbetet ska integreras i ordinarie verksamhetsstyrning⁴.

Miljö- och klimatnämnden ska genom miljöförvaltningen utveckla och samordna det stadenövergripande miljöledningsarbetet. Uppdraget omfattar bland annat att stödja stadens förvaltningar och bolag i deras systematiska miljöarbete och arbete med stadens gemensamma miljömål. Miljöförvaltningen genomför även stödjande miljörevisioner. Syftet med miljörevisionerna är att stödja förvaltningarna och bolagen, att följa upp deras systematiska miljöarbete och föreslå förbättringar. Miljöförvaltningen analyserar också miljöledningssystemets effektivitet och föreslår åtgärder för att stärka stadens systematiska miljöarbete för att bättre kunna bidra till att nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

Hur stödjande miljörevisionerna har genomförts

Miljöförvaltningen genomför regelbundet miljörevisioner hos stadens förvaltningar och bolag med syfte att stödja dem i det systematiska miljöarbetet. Miljörevisionerna gjordes 2025 för femte året i rad.

Miljörevisionerna 2025 omfattade:

Del 1 - Genomgång av bestämmelserna i Göteborgs Stads anvisning av systematisk miljöledning samt rekommendationer och eventuella avvikelser från miljörevisionen 2024.

Del 2 - Genomgång och diskussion om rekommendationer från miljö- och klimatprogrammets uppföljningar: Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2024, Uppföljning av miljö- och klimatprogrammets strategier 2024, Uppföljning av målen i miljö- och klimatprogrammet 2025.

Del 3 – Fokus på kemikalier i varor, i miljöer där barn vistas.

³ [Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning](#)

⁴ [Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll](#)

Alla förvaltningar och bolag omfattades av del 1. De förvaltningar och bolag som bedöms ha en stor påverkan på stadens miljömål har omfattats av del 2 och särskilt utvalda förvaltningar och bolag omfattades av del 3.

Hur miljöförvaltningen samordnar och stödjer

Miljöförvaltningen samordnar och stödjer stadens förvaltningar och bolag i deras miljöarbete, dels kopplat till det systematiska miljöarbetet, dels inom olika sakområden. Stödet riktar sig exempelvis till personer i rollen som miljösamordnare eller i motsvarande roll i stadens förvaltningar och bolag, strateger och projektledare samt till chefer och förtroendevalda.

I rapporten delas stödet in i två kategorier: Grundläggande stöd och Riktat stöd.

Det grundläggande stödet utgör basen i miljöförvaltningens stöd. Det ges brett och utgår från behov som finns i flera av stadens förvaltningar och bolag. Det handlar bland annat om att samordna nätverk, tillhandahålla relevant information och vägledning på webben samt att ta fram och erbjuda utbildningar. Syftet är att öka kunskapen, inspirera, byta erfarenheter och sprida goda exempel.

Miljöförvaltningen ger riktat stöd till förvaltningar och bolag med mer specifika behov, som inte fångas upp genom det grundläggande stödet. Verksamheternas behov ser olika ut och kan beröra olika delar av organisationen. Exempel inom det riktade stödet är att utveckla och genomföra utbildningar inom till exempel miljöstyrning, innovation, hållbarhet eller miljökommunikation, presentationer för ledningsgrupper och agera bollplank när mål, dokument eller organisationsförbättringar inom miljöområdet tas fram.

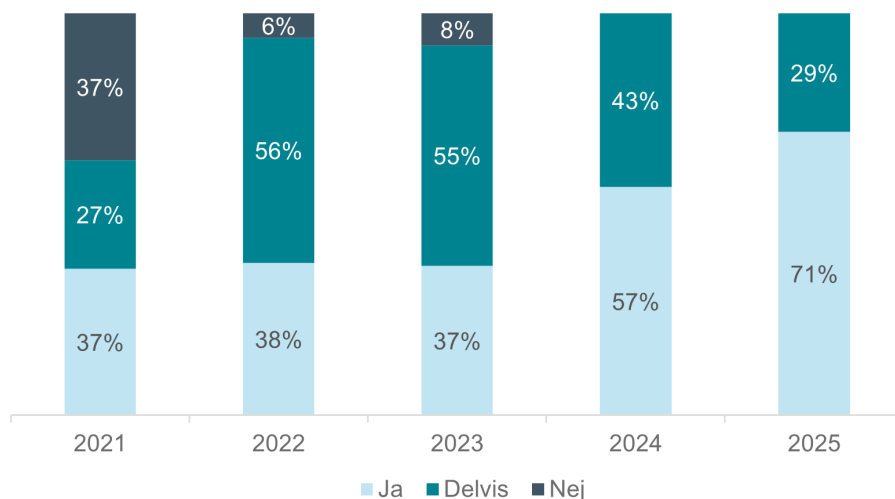
Förvaltningens bedömning

Utifrån miljörevisionerna bedömer miljöförvaltningen om förvaltningar och bolag efterlever bestämmelserna i anvisningen.

Nedan redovisas sammanfattande bedömningar och iakttagelser från miljörevisionerna och därefter slutsatser om vad som krävs för att förbättra stadens systematiska miljöarbete, för att bättre bidra till att nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

Så här ser resultatet från miljörevisionerna ut

Resultatet visar att cirka 70 procent av stadens förvaltningar och bolag efterlever anvisningens bestämmelser, se figur 1. Det är en tydlig förbättring jämfört med 2021, då miljörevisionerna genomfördes för första gången⁵.

Figur 1. Andelen förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja/delvis/nej), från startåret 2021 fram till 2025.

Förbättringen över tid, från 2021 till 2025, är särskilt tydlig bland stadens förvaltningar. Under de första åren var det en stor andel av förvaltningarna som inte, eller endast delvis, bedömdes efterleva anvisningens bestämmelser. Bolagen hade generellt redan ett mer utvecklat systematiskt miljöarbete. Utvecklingen visar att förvaltningarna nu i högre grad har tagit ansvar för att stärka sin systematiska miljöledning och att bolagen har upprätthållit en stabil nivå över tid.

Figur 2 visar helhetsbedömningen av varje förvaltnings och bolags systematiska miljöarbete (ja, nej, delvis) åren 2024 och 2025. Här delas förvaltningar och bolag in i grupper med verksamhet av liknande karaktär.

⁵ Bedömningen per förvaltningar och bolag 2024 och 2025 redovisas i *Bilaga 1: Förflyttningen från 2024–2025*.

Grupp	Verksamhet	2024	2025
Bostäder	Bostadsbolaget	Ja	Ja
	Egnahemsbolaget	Ja	Ja
	Familjebostäder	Ja	Ja
	Framtiden Byggutveckling	Ja	Ja
	Förvaltnings AB Framtiden	Ja	Ja
	Gårdstensbostäder	Delvis	Ja
	Göteborgs Lokaler	Ja	Ja
	Poseidon	Ja	Ja
	Störningsjouren	Delvis	Delvis
Utbildning	Arbetsmarknad och vuxenutbildningsförvaltningen	Delvis	Delvis
	Förskoleförvaltningen	Delvis	Ja
	Grundskoleförvaltningen	Delvis	Delvis
	Utbildningsförvaltningen	Delvis	Delvis
Samhällsplanering och fastigheter och fastigheter	Exploateringsförvaltningen	Delvis	Ja
	Göteborgs Spårvägar	Delvis	Delvis
	Göteborgs Stads Parkering	Ja	Ja
	Higab	Ja	Delvis
	Idrotts- och föreningsförvaltningen	Ja	Ja
	Stadsbyggnadsförvaltningen	Delvis	Delvis
	Stadsfastighetsförvaltningen	Ja	Ja
	Stadsmiljöförvaltningen	Delvis	Ja
	Älvstranden Utveckling	Delvis	Delvis
Turism, kultur och evenemang	Got Event	Ja	Ja
	Göteborg & Co	Ja	Ja
	Göteborgs Stadsteater	Delvis	Delvis
	Kulturförvaltningen	Delvis	Delvis
	Liseberg	Ja	Ja
Vård & omsorg	Förvaltningen för funktionsstöd	Delvis	Delvis
	Socialförvaltningen Centrum	Ja	Ja
	Socialförvaltningen Hisingen	Ja	Ja
	Socialförvaltningen Nordost	Ja	Ja
	Socialförvaltningen Sydväst	Delvis	Ja
	Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen	Delvis	Delvis
Stöd, samordning och näringsliv	Business Region Göteborg	Ja	Ja
	Demokrati & Medborgarservice	Delvis	Delvis
	Göteborgs Stads Leasing	Delvis	Ja
	Inköp och upphandling	Ja	Ja
	Intraservice	Ja	Ja
	Miljöförvaltningen	Ja	Ja
	Stadshus AB	Ja	Ja
	Stadsledningskontoret	Ja	Ja
Tekniska förvaltningar och bolag	Grefab	Delvis	Ja
	Gryaab	Ja	Ja
	Göteborg Energi	Ja	Ja
	Göteborgs Hamn	Ja	Ja
	Kretslopp och Vatten	Ja	Ja
	Renova	Ja	Ja
Övriga förvaltningar och bolag	Boplats Göteborg	Ja	Ja
	Försäkrings AB Göta Lejon	Delvis	Delvis
	Regionarkivet	Delvis	Delvis
	Valkansliet	Delvis	Ja

Figur 2. Helhetsbedömning av varje förvaltnings och bolags systematiska miljöarbete (ja, nej, delvis) åren 2024 och 2025.

Samtidigt som utvecklingen är positiv och flera förvaltningar och bolag har tagit ansvar och drivit arbetet framåt kvarstår flera av de utmaningar som identifierades förra året (som kan läsas om i rapporten *Låsningar och lösningar 2024*⁶). Miljöförvaltningen bedömer att staden kommer behöva fortsätta arbeta med dessa utmaningar även under kommande år.

I år visar resultaten att några bestämmelser i anvisningen sticker ut som särskilt utmanande att efterleva helt. De handlar om att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra bindande krav samt att utvärdera effektiviteten av det systematiska miljöarbetet.

Resultatet hur stadens förvaltningar och bolag arbetar med kemiska produkter respektive kemikalier i varor visar att verksamheterna har rutiner för att undvika skadliga ämnen i varor, men uppföljning och kunskap varierar. Få verksamheter kommunicerar sitt arbete utåt trots möjligheten att påverka invånare.

Slutsatser

Sammanfattningsvis bedömer miljöförvaltningen att:

- **Positiv utveckling**
Förvaltningars och bolags systematiska miljöarbete utvecklas positivt med ökat engagemang och kunskap. Många förvaltningar och bolag har tagit ansvar och drivit arbetet framåt.
- **Kvarstående utmaningar**
Efterlevnaden är fortfarande låg för vissa av anvisningens bestämmelser. Utmaningar kopplade till styrning, kultur och ledarskap, som konstaterades i uppföljningen 2024 kvarstår och bedöms fortsätta vara aktuella även kommande år.
- **Lagefterlevnad – viktigt och utmanande**
Lagefterlevnad kräver strukturer för kunskap, lagbevakning och intern kommunikation. Många prenumererar på lagbevakningstjänst men brister i tolkning och praktisk implementering.
- **Utvärdering av det systematiska miljöarbetet – den sista pusselbiten**
Förmågan att utvärdera helheten i sitt systematiska miljöarbete indikerar hur utvecklat miljöarbetet är. Många verksamheter utvärderar dock inte detta. En sådan utvärdering är avgörande för att möta nya krav och säkerställa rätt prioriteringar.
- **Kemikalier i varor – ökad kunskap behövs**
Majoriteten av verksamheterna har rutiner för att arbeta med kemikalier i varor, men kontroll av efterlevnad av rutiner behöver stärkas hos flera av dem. De som saknar rutin för att arbeta med kemikalier i varor behöver åtgärda detta och öka kunskapen i organisationen.
- **Variationer i behov – mer anpassat stöd behövs**
Vi ser att det stöd miljöförvaltningen ger har effekt och potential att utvecklas. Det skulle kunna anpassas ännu mer efter förvaltningars och bolags specifika behov och förutsättningar, och utvecklas tillsammans med måldrivningsteamerna för att få mer kraft.

⁶ [Låsningar och lösningar - Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2024](#)

Rekommendationer till förvaltningar och bolag

För att stärka stadens systematiska miljöarbete bedömer miljöförvaltningen att stadens förvaltningar och bolag behöver:

Utveckla arbetet med lagefterlevnad. Eftersom lagefterlevnad är ett grundläggande krav rekommenderas alla förvaltningar och bolag att prioritera sitt lagefterlevnadsarbete under 2026, om det inte redan är på plats. För organisationer som endast bedriver kontorsverksamhet är det ändå viktigt att säkerställa efterlevnad av exempelvis avfallsförordningen och relevant kemikalielagstiftning.

Kroka arm internt. För att integrera miljöarbetet i den ordinarie styrningen behöver olika funktioner samarbeta kring mål, uppföljning och riskanalys. Miljö- och hållbarhetsfunktioner, controller, kvalitetssamordnare och ledning behöver ofta kroka arm i högre utsträckning än vad som görs idag. Ökad samverkan stärker helhetsperspektivet och effektiviteten i det systematiska miljöarbetet.

Säkerställa effektiviteten av det systematiska miljöarbetet. Säkerställ regelbundet att det systematiska miljöarbetet är effektivt genom att till exempel utvärdera resultat från interna kontroller, miljörevisioner och analyser. Reflektera över om avvikelser har åtgärdats, analysera om målen är tillräckligt ambitiösa för att stadens miljö- och klimatmål ska kunna nås och om resurserna räcker för att genomföra planerade åtgärder. Identifiera nödvändiga förbättringar för att säkerställa att insatserna ger önskad effekt och bidrar till ett starkt och målinriktat miljöarbete.

Rekommendationer till miljöförvaltningen

För att förbättra stadens systematiska miljöarbete bedömer miljöförvaltningen att stödet till förvaltningar och bolag behöver stärkas genom att:

Fortsätta höja kvaliteten på stödet till förvaltningar och bolag. För att möta förvaltningars och bolags olika behov inom miljö- och klimatfrågor behöver miljöförvaltningen fortsätta att anpassa och stärka sitt stöd. Förslag på åtgärder:

- Vidareutveckla samverkan mellan relevanta kompetenser på förvaltningen för att arbeta mer proaktivt och strategiskt med stödet.
- Utveckla stödet, specifikt kring lagefterlevnad.

Fortsätta utveckla framgångsfaktorer. Vissa arbetssätt från årets stöd och miljörevisioner kan med fördel fortsätta användas kommande år i ännu mer utvecklad form. Vi rekommenderar särskilt utveckling av två konkreta metoder som har testats i år:

- Den aktiva förankringen av rekommendationer har visat sig vara en framgångsfaktor. Utveckling av detta arbetssätt kan fortsätta göras inom miljörevisionerna men även andra appliceringsområden bör undersökas för detta ändamål.
- Uppföljning och rapportering av mål och arbetssätt inom miljö- och klimatprogrammet skulle med fördel kunna samordnas ännu mer, och kommuniceras mer samordnat, för bättre tydlighet, mer synergieffekter och ökad kvalitet.

Maria Jacobsson

Marcus Jahnke

Direktör

Avdelningschef

Rörelse och riktning

Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025

Göteborgs Stad, miljöförvaltningen

Författare: Elin Lundin, Jenny Forshufvud, Max Nilsson, Ingrid Bohlin
och Emelie Leesment, Miljöförvaltningen, Göteborgs Stad

ISBN nr: 1401-2448

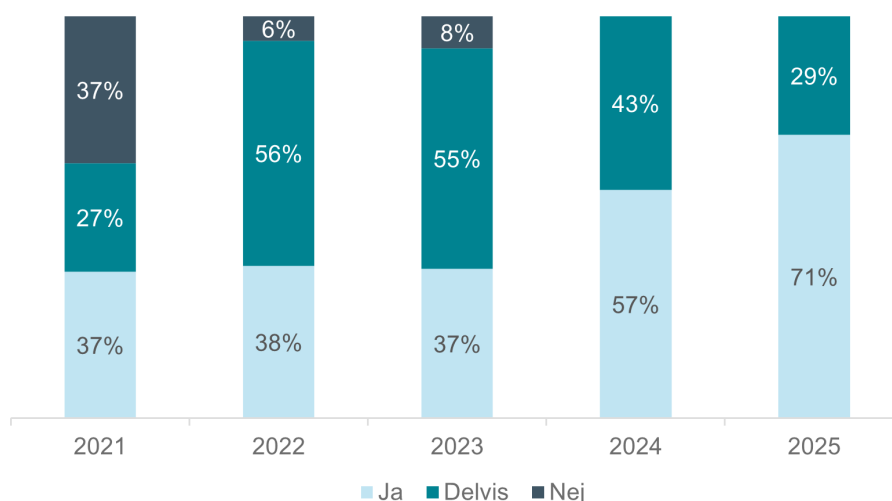
Vill du använda text eller bilder ur denna rapport citerar du:
Miljöförvaltningen Göteborgs Stad, 2025:21 Rörelse och riktning,
Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2025

Detta är en rapport i miljöförvaltningens rapportserie. Hela rapportserien
hittar du på <https://goteborg.se/mfrapporter>

Sammanfattning

Göteborgs Stads systematiska miljöarbete ska stärka miljö- och klimatarbetet och göra det enklare för stadens förvaltningar och bolag att arbeta samordnat med ständiga förbättringar inom miljöområdet. Miljöförvaltningen ger stöd till förvaltningar och bolag och genomför dessutom stödjande miljörevisioner.

Resultatet från årets miljörevisioner visar att nästan 70 procent av stadens förvaltningar och bolag efterlever Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning¹, se figur 1. Det är en tydlig förbättring jämfört med 2021, då miljörevisionerna genomfördes för första gången. Samtidigt kvarstår flera av de utmaningar som identifierades vid förra årets miljörevisioner (som kan läsas om i rapporten *Låsningar och lösningar 2024*²), och miljöförvaltningen bedömer att staden kommer behöva fortsätta arbeta med dessa utmaningar även under kommande år. Årets miljörevisioner visar att några bestämmelser i anvisningen sticker ut som särskilt utmanande att efterleva fullt ut. De handlar om att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra bindande krav samt att utvärdera effektiviteten av det systematiska miljöarbetet.

Figur 1. Andelen förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja/delvis/nej), från startåret 2021 fram till 2025.

Analysen visar att det är skillnader inom staden, och att det främst är verksamheter med omvårdande, utbildande eller sociala uppdrag, som brister i säkerställandet av lagefterlevnad. Mer tekniska verksamheter med stor direkt och indirekt miljöpåverkan har ofta ett gediget lagefterlevnadsarbete på plats sedan länge.

Analysen av resultaten som handlar om att utvärdera effektiviteten, visar bland annat att de som efterlever den här bestämmelsen ofta kan uppvisa en större mognad i resten av sitt systematiska miljöarbete. Miljöförvaltningen drar därför

¹ [Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning](#)

² [Låsningar och lösningar - Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2024](#)

slutsatsen att den här bestämmelsen troligen kommer på plats först ett tag efter att en verksamhet implementerat ett systematiskt miljöarbete.

I årets miljörevisioner har miljöförvaltningen även undersökt och bedömt hur utvalda förvaltningar och bolag arbetar med kemikalier i varor som finns i barns miljöer. Resultatet visar att majoriteten av verksamheterna har rutiner för att undvika skadliga ämnen i varor, men uppföljning och kunskap varierar. Få verksamheter kommunicerar sitt arbete utåt trots möjligheten att påverka invånare. Sammanfattningsvis behövs mer kunskap, bättre stöd och tydligare kommunikation för att nå målet om en giftfri miljö.

Slutligen ser vi att det stöd miljöförvaltningen ger har effekt och potential att utvecklas. Det skulle kunna anpassas ännu mer efter förvaltningars och bolags specifika behov och förutsättningar, samt användas mer proaktivt och strategiskt, och stärkas med ytterligare kompetenser inom fler miljörelaterade områden.

Innehåll

Inledning	6
Rapportens innehåll	7
Hur miljörevisionerna har genomförts	8
Resultat – det rör på sig.....	10
Så här ser resultatet från miljörevisionerna ut	10
Skapa förutsättningar	11
Planera	12
Genomföra	13
Följa upp	14
Förbättra och utveckla.....	15
Kemikalier i varor	16
Analys – rörelsens riktning	18
Att säkerställa lagefterlevnad – självklart och utmanande	18
Att utvärdera effektiviteten – den sista pusselbiten.....	20
Kemikalier i varor – ökad kunskap behövs	21
Varierande behov – mer anpassat stöd behövs	21
Slutsatser – visar kartbilden.....	23
Rekommendationer – full fart framåt.....	24
Till förvaltningar och bolag	24
Till miljöförvaltningen:	24
Bilaga: Förflyttningen från 2024 till 2025	26
Bilaga: Hur miljöförvaltningen samordnar och stödjer	27
Grundläggande stöd	27
Riktat stöd	29

Bilaga: Undersökning av förvaltningars och bolags arbete med kemikalier i varor i barns miljöer

Inledning

För att effektivisera styrningen och ge staden bättre förutsättningar att nå målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030³ har staden ett gemensamt miljöledningssystem, se figur 2. Miljöledningssystemet bygger på Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning⁴, som fortsättningsvis i denna rapport benämns *anvisningen*. Anvisningen har bestämmelser på två nivåer: lokalt för nämnder och bolagsstyrelser samt centralt för kommunstyrelsen och miljö- och klimatnämnden. Den gemensamma systematiken ger förutsättningar att kraftsamla i både lokalt och centralt miljöarbete.

Figur 2. Arbetssättet för systematiskt miljöarbete innebär att skapa förutsättningar, planera, genomföra, följa upp samt förbättra och utveckla miljöarbetet. Det tillämpas såväl inom varje förvaltning och bolag som på stadenövergripande nivå.

Nämnder och bolagsstyrelser ska med stöd av förvaltningar och bolag utveckla och implementera ett systematiskt miljöarbete enligt anvisningens bestämmelser. Det systematiska miljöarbetet ska integreras i ordinarie verksamhetsstyrning⁵.

Miljö- och klimatnämnden ska genom miljöförvaltningen utveckla och samordna det stadenövergripande miljöledningsarbetet. Uppdraget omfattar bland annat att stödja stadens förvaltningar och bolag i deras systematiska miljöarbete och arbete med stadens gemensamma miljömål⁶. Stödet kan handla om att ge vägledning och erbjuda utbildningar samt ge stöd som rådgivare i olika sakfrågor så som biologisk mångfald. Miljöförvaltningen genomför även stödjande miljörevisioner. Syftet med miljörevisionerna är att stödja förvaltningarna och bolagen, att följa upp deras systematiska miljöarbete och föreslå förbättringar. Miljöförvaltningen analyserar också miljöledningssystemets effektivitet och föreslår åtgärder för att stärka stadens systematiska miljöarbete för att bättre kunna bidra till att nå målen i miljö- och klimatprogrammet.

³ [Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030](#)

⁴ [Göteborgs Stads anvisning för systematisk miljöledning](#)

⁵ [Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll](#)

⁶ Se *Bilaga: Hur miljöförvaltningen samordnar och stödjer*.

I augusti 2024 gav miljö- och klimatnämnden miljöförvaltningen förvaltningen i uppdrag att stärka stadens direkta och indirekta arbete mot skadliga kemikalier i kommande miljörevisioner. Uppdraget har genomförts i två delar, där miljöförvaltningen har undersökt och bedömt hur stadens förvaltningar och bolag arbetar med kemiska produkter respektive kemikalier i varor. Första delen genomfördes 2024⁷ och andra delen har genomförts i år.

Rapportens innehåll

Rapporten ger en lägesbild av förvaltningars och bolags systematiska miljöarbete utifrån miljörevisionerna 2025 samt beskriver övergripande hur miljöförvaltningen samordnar och stödjer stadens förvaltningar och bolag. Rapporten innehåller även analys, slutsatser och förslag på fortsatt arbete för att stärka stadens systematiska miljöarbete.

⁷ Se *Bilaga: Kemikaliehantering* i [Läsningar och lösningar - Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2024](#)

Hur miljörevisionerna har genomförts

Miljörevisioner har genomförts hos stadens 51 förvaltningar och bolag. Medarbetare på miljöförvaltningen har genomfört samtliga miljörevisioner utom den hos miljöförvaltningen, som gjordes av revisor från Göteborgs universitet. Innehållet i miljörevisionen har delats upp i tre delar och anpassats efter förvaltningarnas och bolagens verksamhet och behov, se tabell 1.

Tabell 1 beskriver de olika delarna i årets miljörevision.

Del 1	Del 2	Del 3
Innehåll:		
Genomgång och bedömning av hur anvisningens bestämmelser efterlevs. Uppföljning av rekommendationer och eventuella avvikelser från miljörevisionen 2024	Förankring av och diskussion om rekommendationer från uppföljningen av Göteborgs Stads: <ul style="list-style-type: none">• systematiska miljöarbete 2024⁸• miljö- och klimatprogram strategier 2024⁹• mål i miljö- och klimatprogrammet 2025¹⁰	Frågor om hur verksamheten arbetar med kemikalier i varor, med särskilt fokus på miljöer där barn vistas.
Förvaltningar/bolag som har omfattats:		
Alla förvaltningar och bolag	Förvaltningar och bolag som bedöms ha en stor påverkan på stadens miljömål och/eller har fått riktade rekommendationer i miljömålsuppföljningen 2025.	Förvaltningar och bolag vars verksamhet omfattar kemikalier i varor i miljöer där barn vistas.

Samtliga förvaltningar och bolag har omfattats av del 1, som handlade om hur anvisningens bestämmelser efterlevs, samt att följa upp rekommendationer och eventuella avvikelser från miljörevisionen 2024. De förvaltningar och bolag som bedöms ha en stor påverkan på stadens miljömål har omfattats av del 2. Denna del har bland annat inneburit att förankra rekommendationer från de uppföljningar som kopplar till Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030¹¹. För utvalda förvaltningar och bolag inkluderades även del 3 i miljörevisionen, vilken handlade om kemikalier i varor i miljöer där barn vistas. Urvalet av verksamheter baserades på att de uppfyller minst ett av följande kriterier¹²: 1) Verksamheten bygger, underhåller och/eller förvaltar lokaler där barn vistas, 2) Verksamheten har barn i sina miljöer, 3) Verksamheten säljer varor riktade till barn.

⁸ [Läsningar och lösningar - Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2024](#)

⁹ [Uppföljning av miljö- och klimatprogrammets strategier 2024](#)

¹⁰ [Uppföljning av målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2025](#)

¹¹ [Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030](#)

¹² Se Bilaga: Undersökning av förvaltningars och bolags arbete med kemikalier i varor i barns miljöer för vidare information om metoden för del 3 samt vilka förvaltningar och bolag som omfattades.

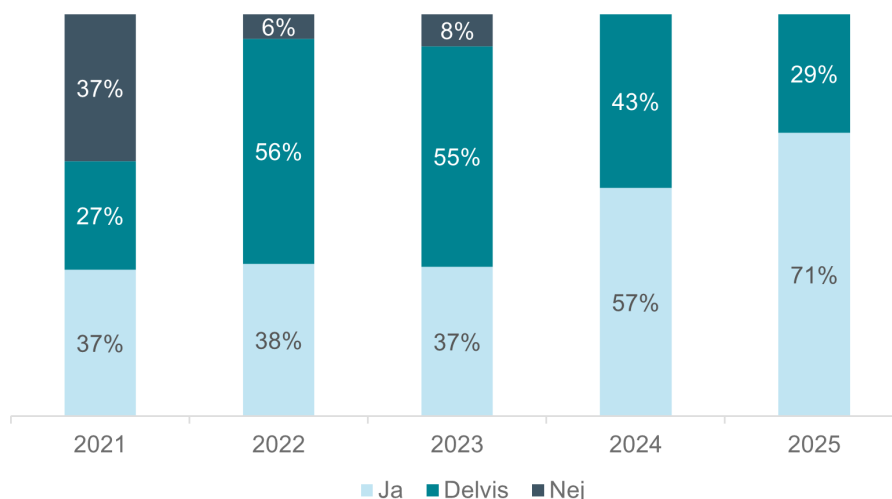
Efter miljörevisionen har förvaltningar och bolag fått skriftlig återkoppling med bedömning av om förvaltningen/bolaget har ett systematiskt miljöarbete (ja/delvis/nej), bedömning av efterlevnad av respektive bestämmelse i anvisningen (ja/delvis/nej), eventuella avvikelser samt rekommendationer om hur det systematiska miljöarbetet kan förbättras. Syftet med att använda avvikelser är att tydligare uppmärksamma förvaltningarna och bolagen på det som är viktigast att åtgärda. De som har fått avvikelser ska redovisa till miljöförvaltningen hur de kommer att omhänderta avvikelserna.

Resultat – det rör på sig

I det här kapitlet redovisas det samlade resultatet från miljörevisionerna som gjorts 2025. Kapitlet är uppdelat utifrån anvisningens avsnitt *Skapa förutsättningar, Planera, Genomföra, Följa upp* samt *Förbättra och utveckla*. I kapitlet redovisas även resultatet från del 3, om kemikalier i varor.

Så här ser resultatet från miljörevisionerna ut

Resultatet visar att cirka 70 procent av stadens förvaltningar och bolag efterlever anvisningens bestämmelser, se figur 3. Det är en tydlig förbättring jämfört med 2021, då miljörevisionerna genomfördes för första gången¹³.

Figur 3. Andelen förvaltningar och bolag som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja/delvis/nej), från startåret 2021 fram till 2025.

Förbättringen över tid, från 2021 till 2025, är särskilt tydlig bland stadens förvaltningar. Under de första åren var det en stor andel av förvaltningarna som inte, eller endast delvis, bedömdes efterleva anvisningens bestämmelser. Bolagen hade generellt ett mer utvecklat systematiskt miljöarbete. Utvecklingen visar att förvaltningarna nu i högre grad har tagit ansvar för att stärka sin systematiska miljöledning och att bolagen har upprätthållit en stabil nivå över tid.

¹³ Bedömningen per förvaltningar och bolag 2024 och 2025 redovisas i *Bilaga: Förflyttningen från 2024 till 2025*.

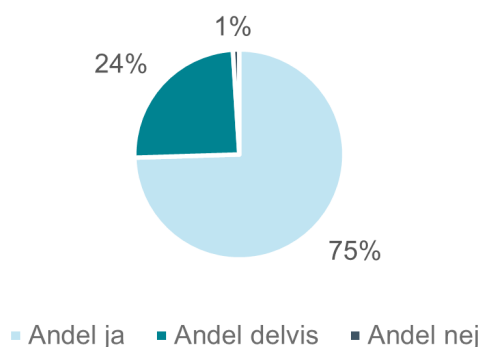
Skapa förutsättningar

Resultatet från miljörevisionerna visar att de flesta förvaltningar och bolag har skapat förutsättningar genom att avsätta resurser och fördela ansvar¹⁴. Nästan alla förvaltningar och bolag har en miljöorganisation med minst en utpekad resurs som ansvarar för att samordna det systematiska miljöarbetet.

Exempel på hur förvaltningar och bolag har förbättrat arbetet med att skapa förutsättningar

- Higab har tillsatt en miljösamordnare, vilket är en ny befattning för bolaget.
- Kulturförvaltningen har tillsatt en miljösamordnare, en funktion som tidigare inte varit bemannad.
- Göteborgs Spårvägar har stärkt upp med miljöutvecklare i de delar av verksamheten där den betydande miljöpåverkan finns.
- Grefab har tillsatt en ny miljögrupp för att stärka kompetensen och arbetet med miljöfrågor i hamnarna.
- I Socialförvaltningen Nordost ges stöd till chefer genom information från utvecklingsledare miljö om lagkrav till exempel inom kemikalieområdet. Rutiner ses över årligen för att vara uppdaterade enligt gällande lagkrav.

En utmaning inom avsnittet *Skapa förutsättningar* handlar om att säkerställa att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt, samt att de har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav inom området¹⁵, se figur 4.

Figur 4. Medelvärdet på bedömningen från 2025 på två bestämmelser; 1) att chefer och medarbetare har relevant kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt 2) att chefer och medarbetare har kunskap om gällande lagkrav och andra bindande krav.

Miljöförvaltningen har vid miljörevisionerna gett flera förvaltningar och bolag rekommendationer kopplat till hur verksamheten omhändertar kompetensutveckling för ledning, chefer och medarbetare.

Rekommendationerna har också handlat om hur verksamheterna identifierar lagar och andra krav inom miljöområdet, samt hur de uppdaterar rutiner och instruktioner för att kommunicera effektivt inom organisationen.

¹⁴ Bestämmelsen 2.2a.

¹⁵ Bestämmelserna 2.2b och 2.2c.

Planera

Miljörevisionerna visar att de flesta förvaltningar och bolag planerar sitt miljöarbete och följer bestämmelserna som handlar om att kartlägga och bedöma miljöpåverkan, miljörisker och stadens styrande dokument¹⁶. Hur grundligt de har kartlagt och bedömt sin miljöpåverkan varierar mellan verksamheterna. Ett omfattande arbete för stadens bolag har varit att genomföra en *dubbel väsentlighetsanalys* enligt EU:s CSRD-krav¹⁷. Detta innebär att bolagen har kartlagt både *finansiell-* och *påverkansväsentlighet* inom sina värdekedjor, och de har därmed utvecklat metoden för att bedöma och kartlägga miljöpåverkan.

Förvaltningar och bolag efterlever i stor utsträckning bestämmelsen om att prioritera mål utifrån stadens gemensamma mål och krav på målsättning¹⁸. Hur förvaltningar och bolag arbetar med målstyrning varierar dock. Vissa verksamheter bryter ner målen i miljö- och klimatprogrammet och formulerar långsiktiga mål med konkreta aktiviteter och indikatorer. Andra arbetar med åtgärder som kopplar mot målen i Göteborgs Stads budget¹⁹ utan att formulera egna mål. Ytterligare några verksamheter arbetar mot målen i Agenda 2030 och tar fram aktiviteter som stöder det arbetet. Flera förvaltningar och bolag använder en digital plattform för verksamhetsstyrning, framför allt Stratsys, för att fördela miljömål till avdelningar och enheter. Genom dessa system kopplar de mål till specifika åtgärder och indikatorer, vilket gör det möjligt att på ett strukturerat sätt planera och följa upp arbetet, säkerställa ansvarsfördelning och kontrollera att planerade aktiviteter genomförs.

Exempel på hur stadens förvaltningar och bolag arbetar mot stadens gemensamma mål och krav på målsättning

- AB Framtiden tar fram koncernövergripande mål som bygger på stadens mål och styr ut via Stratsys. Flera dotterbolag arbetar direkt mot de koncernövergripande målen och andra bryter ner dem till bolagsspecifika mål.
- Förvaltningen för demokrati och medborgarservice använder Stratsys för målstyrning och för att fördela ansvar till berörda enheter
- Got Event använder Hypergene, för bolagets målstyrning. Vissa stadenövergripande mål följs upp via Stratsys.
- Socialförvaltningen Centrum har en miljörapport som bilaga till delårsrapport per augusti, där uppföljning av miljömål med indikatorer och förslag till fortsatt arbete för ökad målfyllelse ingår.

Den bestämmelse i avsnittet *Planera* där flest verksamheter har utmaningar handlar om att fastställa behovet av interna kontroller och granskningar²⁰, se figur 6. De förvaltningar och bolag som miljöförvaltningen bedömer inte efterlever bestämmelsen rekommenderats att utreda och fastställa behovet av interna kontroller. Konkret kan verksamheterna använda interna kontroller för att utvärdera arbetssätt, rutiner samt efterlevnad av lagar och andra krav.

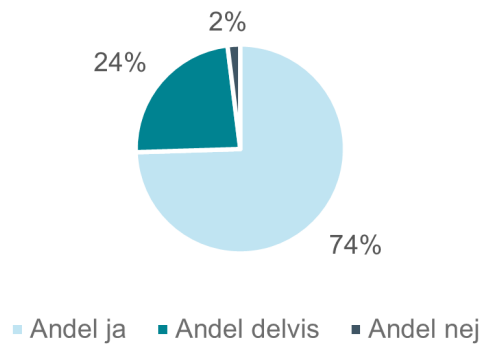
¹⁶ Bestämmelserna 3.2a, 3.2b och 3.2c.

¹⁷ CSRD står för Corporate Sustainability Reporting Directive.

¹⁸ Bestämmelsen 3.2d.

¹⁹ 1) Göteborg Stad ska vara ledande i klimatomställningen och har en hög biologisk mångfald. 2) Göteborg ska byggas ihop till en grön stad utan bostadsbrist.

²⁰ Bestämmelsen 3.2e.

Figur 5. Bedömningen från 2025 gällande andelen som fastställer behovet av interna kontroller.

Genomföra

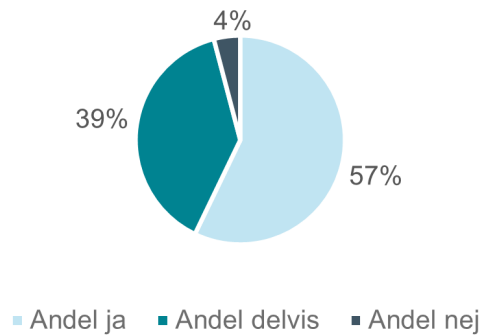
Avsnittet *Genomföra* omfattar tre bestämmelser. De flesta förvaltningar och bolag efterlever bestämmelserna om att hantera miljöavvikelser och rapportera väsentliga avvikelser²¹. Hanteringen av miljöavvikelser skiljer sig åt beroende på verksamhet och anpassas utifrån deras behov.

Exempel på förvaltningar och bolag som jobbar med interna kontroller och granskningar

- Bostadsbolaget genomför årliga internrevisioner i samarbete med andra inom koncernen. De används bland annat som ett sätt att säkerställa efterlevnad av lagkrav, andra bindande krav och reglerande styrdokument som till exempel rutiner och instruktioner.
- Göteborgs Hamn har en revisionsplan som fastställs. De har såväl interna som externa revisioner samt besiktningar och kontroller.
- Inköps- och upphandlingsförvaltningen har i årets internkontroll fokuserat på lokala inköp och granskat att den lokala anvisningen följs. Anvisningen handlar om att minska miljöpåverkan till exempel genom att köpa från Tåge och köpa ekologiskt. Internkontrollen av inköpen görs av förvaltningscontroller som även kontrollerar fakturor.

Den bestämmelse som flest har utmaningar med i detta avsnitt handlar om att säkerställa efterlevnad av lagkrav, andra bindande krav, rutiner och instruktioner, till exempel genom att tillämpa interna kontroller, se figur 6.

²¹ Bestämmelserna 4.2b och 4.2c.

Figur 6. Bedömningen från 2025 gällande andelen som säkerställer att lagkrav, andra bindande krav, rutiner och instruktioner efterlevs.

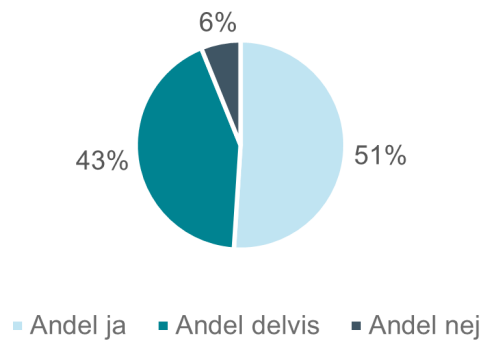
Miljöförvaltningen har rekommenderat flera förvaltningar och bolag att använda internkontroller och internrevisioner för att stödja arbetet mot mål och indikatorer och identifiera förbättringsmöjligheter. Resultat från internkontroller kan också bistå ledningen med underlag för att följa upp och utvärdera effektiviteten av miljöledningssystemet, samt säkerställa att verksamheten följer lagstiftning, beslutade processer och rutiner.

Följa upp

Miljörevisionerna visar att majoriteten av stadens förvaltningar och bolag följer upp sina miljömål²². Metoderna varierar beroende på vilken typ av målstyrning verksamheten använder sig av. Bestämmelsen om att utvärdera effektiviteten i det systematiska miljöarbetet är utmanande för många verksamheter²³, se figur 8. Den innebär att verksamheten ska utvärdera hela sitt systematiska miljöledningsarbete, med utgångspunkt i interna kontroller och granskningar, samt utveckla arbetsprocesser för att öka effektiviteten. De ska analysera om insatser leder till önskade resultat och främjar måluppfyllelse. Genom att följa upp mål, åtgärder, rutiner och arbetssätt samt analysera resultat kan verksamheten lättare prioritera och justera arbetet för att driva utvecklingen framåt.

²² Bestämmelsen 5.2a.

²³ Bestämmelsen 5.2b.

Figur 7. Bedömningen från 2025 gällande andelen som utvärderar effektiviteten i det systematiska miljöarbetet med utgångspunkt i interna kontroller och granskningar.

Miljöförvaltningen har gett rekommendationer till de flesta förvaltningar och bolag om hur de kan utveckla arbetet med att följa upp och utvärdera sitt systematiska miljöarbete. Det kan handla om att identifiera och lyfta fram förbättringsområden för att säkerställa att de genomförda aktiviteterna ger önskad effekt. Miljöförvaltningen har också lyft att utvärderingen behöver vara en del i det systematiska miljöarbetet och med fördel kan genomföras regelbundet i samband med exempelvis ledningens genomgångar eller strategidagar.

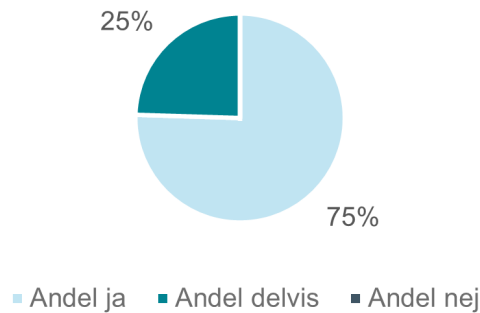
Förbättra och utveckla

Miljörevisionerna visar att förvaltningar och bolag i stor utsträckning efterlever bestämmelserna om att ledningen, baserat på uppföljning och utvärdering, ska besluta om åtgärder och om att aktivt följa förbättringsarbetet²⁴, se figur 9 och 10. Samtidigt kvarstår vissa utmaningar inom området.

Hur ledningen fattar beslut och är aktiva i förbättringsarbetet varierar mellan verksamheterna, beroende på typ av verksamhet, organisation och arbetssätt. Det centrala är att miljöperspektivet integreras i verksamheten och bidrar till ständig förbättring. Hur detta kan gå till beskrivet i rapporten *Låsningar och lösningar från 2024*²⁵.

²⁴ Bestämmelserna 6.2a och 6.2b.

²⁵ [Låsningar och lösningar - Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2024](#)

Figur 8. Medelvärde på bedömningen från 2025 av två bestämmelser; 1) utifrån uppföljning och utvärdering fatta beslut om åtgärder för ökad måluppfyllelse och/eller ökad effektivitet i miljöledningssystemet och avsätta nödvändiga resurser 2) aktivt följa förbättringsarbetet ovan och vid behov korrigera det samt utvärdera om det når avsedda effekter.

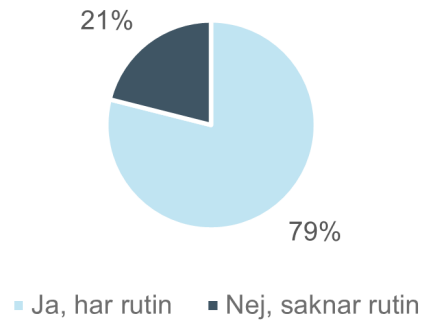
Några förvaltningar och bolag har fått rekommendationer kopplat till bestämmelserna i avsnittet *Förbättra och utveckla*. Rekommendationerna har bland annat handlat om att stärka kompetensutvecklingen även för ledningen, så att de lättare kan ta till sig information, analys och data som underlag för beslut. Miljöförvaltningen har också gett rekommendationer om att se över om miljöfrågor får en tydlig plats i det strategiska arbetet, exempelvis genom att miljöfunktionen deltar regelbundet på ledningsmöten och i andra strategiska forum.

Kemikalier i varor

Del 3 i de stödjande miljörevisionerna fokuserade på om, och i så fall hur, verksamheter arbetar med att minska förekomsten av skadliga ämnen i varor som barn kan komma i fysisk kontakt med. Minst ett av följande kriterier skulle vara uppfyllt för att en verksamhet skulle omfattas av del 3:

- Kategori 1: Verksamheten bygger, underhåller och/eller förvaltar lokaler där barn vistas
- Kategori 2: Verksamheten har barn i sina miljöer
- Kategori 3: Verksamheten säljer varor riktade till barn

Av de tillfrågade verksamheterna uppger 78 procent (15 av 19) att de har rutiner för att undvika inköp av varor som innehåller skadliga ämnen. Rutinerna kan till exempel innebära att verksamheten i sina inköpsrutiner anger vilka varor som ska väljas, som miljömärkta produkter, eller att de använder verktyget Byggvarubedömningen. Av de 15 verksamheter som har rutiner följer nästan samtliga upp att rutinerna efterlevs.

Figur 9. Det är 15 av 19 verksamheter som har rutiner för att arbeta med skadliga ämnen i varor, vilket motsvarar 79 procent.

Miljöförvaltningen har genom miljörevisionerna gett riktade rekommendationer till de verksamheter där utvecklingsbehov har identifierats.

Rekommendationerna har bland annat handlat om att verksamheterna ska införa rutiner, kontrollera efterlevnad av rutiner, minska antalet beställare i verksamheten och använda befintligt stödmaterial inom staden.

Analys – rörelsens riktning

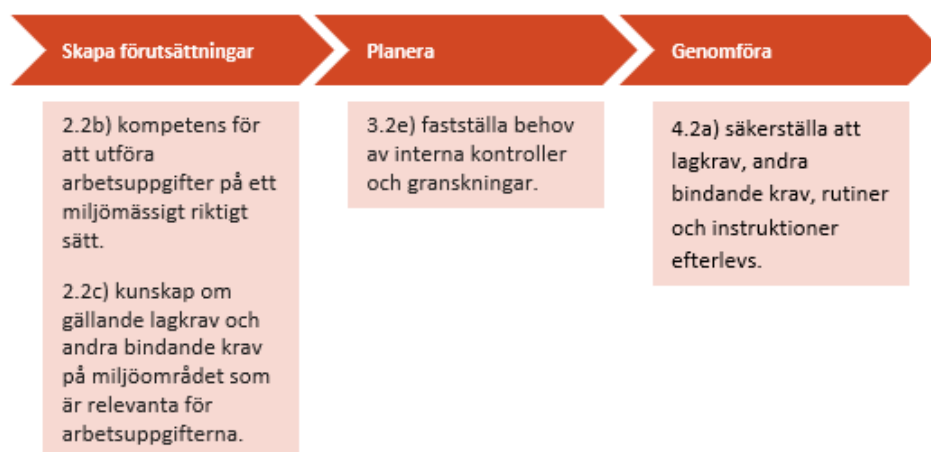
Årets miljörevisioner visar en fortsatt positiv utveckling av stadens systematiska miljöarbete. Resultatet indikerar att miljö- och klimatfrågor nu har ett starkare fäste i staden som helhet, och att både engagemang och kunskap har ökat inom många verksamheter. Flera förvaltningar och bolag har under året tagit ett tydligt ansvar för att utveckla sitt systematiska miljöarbete och drivit det framåt.

Resultatet från de stödjande miljörevisionerna visar att vissa bestämmelser i anvisningen har en lägre efterlevnadsgrad. Bristerna kring dessa bestämmelser har uppmärksamats i år eftersom metodiken i årets miljörevisioner har möjliggjort en mer detaljerad kartläggning av samtliga bestämmelser jämfört med 2024.

Samtidigt kvarstår flera av de utmaningar som identifierades i uppföljningsrapporten av stadens systematiska miljöarbete, som kan läsas i rapporten *Låsningar och lösningar 2024*²⁶. Dessa utmaningar är delvis kopplade till stadens ordinarie styrnings- och uppföljningsstrukturer, men också till mer komplexa organisatoriska frågor som kultur och ledarskap. Bedömningen är att dessa utmaningar kommer fortsätta vara aktuella även under kommande år.

Att säkerställa lagefterlevnad – självklart och utmanande

Flera av stadens verksamheter behöver skapa strukturer för att säkerställa rätt kunskap och kompetens, så att lagstiftning samt beslutade processer och rutiner följs. Det handlar exempelvis om att bevaka lagar och kommunicera internt så att kunskap sprids inom organisationen på ett bra sätt. Förutom det behöver förvaltningar och bolag säkerställa efterlevnaden genom kontroller. Figur 10 illustrerar de bestämmelser som omfattar lagefterlevnadsarbete i anvisningen.

Figur 10. De bestämmelser som omfattar lagar och andra bindande krav.

²⁶ [Låsningar och lösningar - Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2024](#)

Ett tydligt samband finns mellan bestämmelsen gällande kunskap om lagkrav och andra bindande krav²⁷ samt bestämmelsen om att säkerställa att lagkrav, andra bindande krav, rutiner och instruktioner efterlevs²⁸. Verksamheter med hög kunskap om gällande lagkrav säkerställer i högre grad efterlevnaden av dessa, medan verksamheterna med lägre kunskap om lagkrav sällan säkerställer efterlevnaden fullt ut. Totalt 13 verksamheter bedöms *delvis* eller *inte* uppfylla kravet på kunskap och har även fått motsvarande bedömning på efterlevnaden. En mindre grupp verksamheter bedöms ha kunskap om lagstiftningen men säkerställer inte efterlevnaden fullt ut. Det kan tyda på att dessa verksamheter saknar systematik för att omsätta kunskapen i praktiken, exempelvis genom rutiner, ansvarsfördelning eller kontroller.

Miljörevisionerna visar att tekniskt inriktade verksamheter med betydande miljöpåverkan (till exempel Gryaab, Renova, stadsfastighetsförvaltningen och Göteborg Energi) generellt har ett välfungerande lagefterlevnadsarbete. Det är logiskt med tanke på att de omfattas av miljötillsyn och är vana att bli uppföljda på lagkrav. Utmaningarna återfinns främst i förvaltningar och bolag där miljöfrågor inte är en lika tydlig del av kärnverksamheten, som exempelvis i välfärdsförvaltningarna²⁹, men även dessa verksamheter omfattas av miljölagstiftning såsom avfallsförordningen och kemikalielagstiftning. Förutom att många av välfärdsförvaltningarna inte har en tydlig koppling till miljö i sin kärnverksamhet, är en gemensam faktor att de ofta är geografiskt spridda över staden och arbetar i många olika fastigheter, vilket kan försvåra enhetlig styrning.

Många förvaltningar och bolag använder lagbevakningstjänster för att få kännedom om förändringar i relevant lagstiftning. Flera verksamheter behöver utveckla sin förmåga att tolka vad förändringarna innebär, hur de ska omsättas i praktiken och hur det ska kommuniceras internt. Det kan till exempel handla om arbetssätt, rutiner eller anvisningar som behöver förändras och kommuniceras. Flera förvaltningar och bolag uppger att de har utmaningar med detta, vilket gör att de inte med säkerhet kan säga att de följer alla lagar och bindande krav.

En annan utmaning är att vissa områden, till exempel viss lagefterlevnad, kräver systematisk samverkan mellan flera funktioner, till exempel miljösamordnare, HR och ledning. Ett tydligt exempel är kemikalielagstiftningen, som regleras både i arbetsmiljölagen och i miljöbalken, vilket lyftes i rapporten *Låsningar och lösningar 2024*³⁰. Eftersom kemikaliehantering är både en miljö- och arbetsmiljöfråga behöver verksamheterna samordna ansvar och rutiner mellan olika funktioner.

Sammantaget är kunskap en framgångsfaktor för att säkerställa lagefterlevnad. Det finns flera moment av lagefterlevnadsarbetet som kan vara utmanande, och hur väl det fungerar och vilken funktion det fyller beror på verksamhetens typ.

²⁷ Bestämmelsen 2.2c.

²⁸ Bestämmelsen 4.2a.

²⁹ Med välfärdsförvaltningar omfattas vård, social och utbildning.

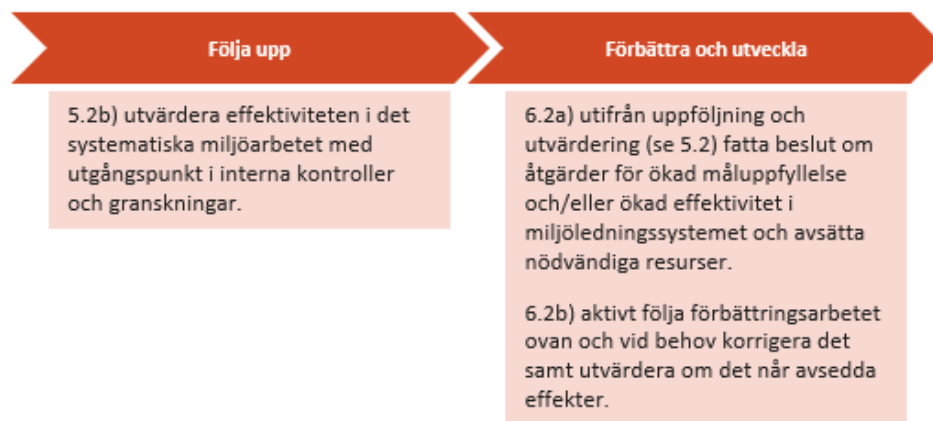
³⁰ Se *Bilaga: Kemikaliehantering* i [Låsningar och lösningar - Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2024](#)

En övergripande princip är att miljölagstiftningen ska integreras i verksamhetens ordinarie strukturer för laguppföljning och styrning.

Att utvärdera effektiviteten – den sista pusselbiten

Många av stadens förvaltningar och bolag utvärderar inte effektiviteten i det systematiska miljöarbetet genom interna kontroller och granskningar³¹. Att regelbundet utvärdera hur väl miljöarbetet fungerar är viktigt för att verksamheten ska kunna möta nya krav och utmaningar, prioritera åtgärder och använda resurser på ett effektivt sätt. Inom ISO14001³² motsvarar detta två grundläggande krav, *prestandamätning och utvärdering* samt *ständiga förbättringar*. Det innebär att organisationen kontinuerligt ska förbättra miljöledningssystemets lämplighet, ändamålsenlighet och effektivitet, för att på så sätt stärka den totala miljöprestandan.

Utvärderingen av miljöledningens effektivitet ger ledningen underlag för att besluta om åtgärder som ökar måluppfyllelsen och förbättrar miljöledningssystemet. För att det ska fungera behöver ledningen aktivt följa upp arbetet och justera det vid behov³³. Figur 10 illustrerar de bestämmelser som omfattar utvärdering av miljöledningssystemet och att fatta beslut för att öka dess effektivitet.

Figur 11. Bestämmelser som omfattar utvärdering av miljöledningssystemets effektivitet och ledningens roll i att fatta beslut om åtgärder samt att följa arbetet.

Det går att se ett tydligt samband mellan de verksamheter som utvärderar sitt systematiska miljöarbete och de som fattar beslut om ökad effektivitet. Förvaltningar och bolag som utvärderar effektiviteten bedöms i betydligt högre grad efterleva även dessa ledningsrelaterade bestämmelser. Det tyder på att förmågan att utvärdera effektiviteten är nära kopplad till ledningens engagemang och den övergripande styrningen av miljöarbetet.

Ett liknande samband finns mellan de verksamheter som bedöms ha ett systematiskt miljöarbete (ja på helheten) och som utvärderar effektiviteten. De

³¹ Bestämmelsen 5.2b.

³² ISO14001 är en internationell standard för miljöledningssystem.

³³ Bestämmelserna 6.2a och 6.2b.

förvaltningar som redan 2024 hade ett systematiskt miljöarbete, utvärderar i större utsträckning effektiviteten av sitt systematiska miljöarbete 2025. Bland de verksamheter som tidigare endast delvis hade ett systematiskt miljöarbete är spridningen större. Några av dem har under året utvecklat sina strukturer och klarar nu även bestämmelsen om att utvärdera effektiviteten, medan andra fortfarande befinner sig i en uppbyggnadsfas.

Sammantaget indikerar detta att förmågan att utvärdera effektiviteten kräver en viss mognadsgrad i det systematiska miljöarbetet. Även om en verksamhet har många grundläggande delar på plats, som rutiner, mål och uppföljning, krävs kontinuitet/erfarenhet för att kunna analysera och bedöma systemets effektivitet. När denna mognad uppnås fungerar också andra delar av ledningssystemet bättre, och sannolikheten ökar att verksamhetens miljöarbete ger önskade effekter.

Kemikalier i varor – ökad kunskap behövs

Resultaten från del 3 av miljörevisionerna visar att majoriteten av verksamheterna har rutiner för att undvika skadliga ämnen i varor, men att arbetssätt och kontroll varierar. Verksamheter inom bygg och fastighet ligger längre fram tack vare Byggvarubedömningen, medan andra saknar liknande verktyg, vilket försvårar systematisk uppföljning. En tydlig brist är den vanliga missuppfattningen att varor på ramavtal automatiskt är fria från skadliga ämnen. Detta visar på behov av ökad kunskap och tydligare stöd i inköpsprocessen. Dessutom kommunicerar få verksamheter sitt arbete med giftfri miljö trots att flera har kontakt med invånare. Detta innebär en missad möjlighet att påverka göteborgarnas kemikaliesmarta konsumtion.

Sammanfattningsvis behöver stadens verksamheter stärka både kompetens, verktyg och kommunikation för att mer enhetligt och effektivt bidra till målet om en giftfri miljö.

Varierande behov – mer anpassat stöd behövs

Tidigare i rapporten konstateras en stor variation mellan stadens verksamheter och deras förmåga att arbeta systematiskt med miljö. Trots att alla nu helt eller delvis bedöms ha ett systematiskt miljöarbete är spridningen stor. Vissa förvaltningar och bolag har ett gediget och välorganiserat systematiskt miljöarbete medan andra fortfarande arbetar med att etablera grundläggande strukturer. Precis som med lagefterlevnad, tenderar verksamheter som bedriver tyngre teknisk verksamhet med stor direkt och indirekt miljöpåverkan, att ha kommit längre i sitt systematiska miljöarbete. Beroende på verksamhetens karaktär, kan de i stället stå inför andra utmaningar, såsom höga koldioxidutsläpp. Några få verksamheter har utmaningar med både systematiken och en stor miljöpåverkan.

Den stora spridningen mellan verksamheternas utmaningar och behov ställer nya krav på stödet som miljöförvaltningen ger. Stödet behöver bli mer behovsanpassat och nya former av stöd behöver utvecklas och tillämpas. Detta rimmar också med anvisningen, som säger att ”momenten i miljöledningen ska utföras med en insats som anpassas efter verksamhetens grad av miljöpåverkan.”

Stadsledningskontoret bedömer att miljöförvaltningen skulle kunna stärka sitt stöd till de förvaltningar och bolag som har stor påverkan på stadens miljömål. De föreslår i sin bedömning av 2024 års uppföljningsrapport av det systematiska miljöarbetet att det förstärkta stödet kan ges i samverkan med de nya måldrivningsteam³⁴ som miljöförvaltningen utvecklar under 2025, som ett komplement till arbetet med strategierna och det systematiska miljöarbetet³⁵. Även miljö- och klimatnämnden fastställde i 2025 års budget att stödet till nämnder och styrelser behöver stärkas.

Under 2025 har miljöförvaltningen fortsatt utveckla ett mer proaktivt och behovsanpassat stöd till förvaltningar och bolag. Exempelvis har del 2 i miljörevisionerna använts för att förankra, förklara och föra dialog kring rekommendationerna i de tre senaste uppföljningsrapporterna från miljöstyrningen. Detta arbetssätt har visat sig vara en framgångsfaktor genom att öka förståelsen ömsesidigt. Det kan med fördel fortsätta användas och gärna utvecklas vidare.

Behovet av stöd från verksamheterna har under året också identifierats och analyseras ur fler perspektiv än tidigare, med hjälp av de nya måldrivningsteam. Genom att kombinera kompetens i sakfrågor med stöd i miljöstyrning kan miljöförvaltningen ge förvaltningar och bolag mer kvalificerad hjälp som tillgodoser deras specifika behov, till exempel inom biologisk mångfald, koldioxidberäkningar och EU-finansiering. Syftet är att använda stödet ännu mer strategiskt för att styra stadens samlade miljöarbete mot det gemensamma målet – ett ekologiskt hållbart Göteborg. Nästa steg i den här utvecklingen kan vara att samordna uppföljningar och rapporter ännu mer.

Sammantaget visar resultaten att stadens verksamheter kommit olika långt i sitt miljöarbete och därför behöver olika former av anpassat och samordnat stöd - ett arbete som redan är i gång och behöver fortsätta utvecklas.

³⁴ Med måldrivningsteam menas de tre expertgrupper på miljöförvaltningen som har utpekats ansvar att driva arbetet med att nå respektive miljömål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram (Naturen – Göteborg har en hög biologisk mångfald, Klimatet - Göteborg har ett klimatavtryck nära noll, Människan- Göteborgarna har en hälsosam livsmiljö).

³⁵ [Göteborgs Stad kommunfullmäktige - Handling 2025 nr 88](#)

Slutsatser – visar kartbilden

Nedan följer de slutsatser som miljöförvaltningen drar av analysen.

- **Positiv utveckling**
Förvaltningars och bolags systematiska miljöarbete utvecklas positivt med ökat engagemang och kunskap. Många förvaltningar och bolag har tagit ansvar och drivit arbetet framåt.
- **Kvarstående utmaningar**
Efterlevnaden är fortfarande låg för vissa av anvisningens bestämmelser. Utmaningar kopplade till styrning, kultur och ledarskap, som konstaterades i uppföljningen 2024 kvarstår och bedöms fortsätta vara aktuella även kommande år.
- **Lagefterlevnad – viktigt och utmanande**
Lagefterlevnad kräver strukturer för kunskap, lagbevakning och intern kommunikation. Många prenumererar på lagbevakningstjänst men brister i tolkning och praktisk implementering.
- **Utvärdering av det systematiska miljöarbetet – den sista pusselbiten**
Förmågan att utvärdera helheten i sitt systematiska miljöarbete indikerar hur utvecklat miljöarbetet är. Många verksamheter utvärderar dock inte detta. En sådan utvärdering är avgörande för att möta nya krav och säkerställa rätt prioriteringar.
- **Kemikalier i varor – ökad kunskap behövs**
Majoriteten av verksamheterna har rutiner för att arbeta med kemikalier i varor, men kontroll av efterlevnad av rutiner behöver stärkas hos flera av dem. De som saknar rutin för att arbeta med kemikalier i varor behöver åtgärda detta och öka kunskapen i organisationen.
- **Varierande behov – mer anpassat stöd behövs**
Vi ser att det stöd miljöförvaltningen ger har effekt och potential att utvecklas. Det skulle kunna anpassas ännu mer efter förvaltningars och bolags specifika behov och förutsättningar, och utvecklas tillsammans med måldrivningsteamerna för att få mer kraft.

Rekommendationer – full fart framåt

I det här kapitlet beskrivs vad staden behöver arbeta vidare med på olika nivåer för att förbättra det systematiska miljöarbetet.

Till förvaltningar och bolag

Utveckla arbetet med lagefterlevnad. Eftersom lagefterlevnad är ett grundläggande krav rekommenderas alla förvaltningar och bolag att prioritera sitt lagefterlevnadsarbete under 2026, om det inte redan är på plats. För organisationer som endast bedriver kontorsverksamhet är det ändå viktigt att säkerställa efterlevnad av exempelvis avfallsförordningen och relevant kemikalielagstiftning.

Kroka arm internt. För att integrera miljöarbetet i den ordinarie styrningen behöver olika funktioner samarbeta kring mål, uppföljning och riskanalys. Miljö- och hållbarhetsfunktioner, controller, kvalitetsamordnare och ledning behöver ofta kroka arm i högre utsträckning än vad som görs idag. Ökad samverkan stärker helhetsperspektivet och effektiviteten i det systematiska miljöarbetet.

Säkerställ effektiviteten av det systematiska miljöarbetet. Säkerställ regelbundet att det systematiska miljöarbetet är effektivt genom att till exempel utvärdera resultat från interna kontroller, miljörevisioner och analyser. Reflektera över om avvikelser har åtgärdats, analysera om målen är tillräckligt ambitiösa för att stadens miljö- och klimatmål ska kunna nås, och om resurserna räcker för att genomföra planerade åtgärder. Identifiera nödvändiga förbättringar för att säkerställa att insatserna ger önskad effekt och bidrar till ett starkt och målinriktat miljöarbete.

Till miljöförvaltningen:

Fortsätt höja kvaliteten på stödet till förvaltningar och bolag. För att möta förvaltningars och bolags olika behov inom miljö- och klimatfrågor behöver miljöförvaltningen fortsätta att anpassa och stärka sitt stöd. Förslag på åtgärder:

- Vidareutveckla samverkan mellan relevanta kompetenser på förvaltningen för att arbeta mer proaktivt och strategiskt med stödet.
- Utveckla stödet, specifikt kring lagefterlevnad.

Fortsätt utveckla framgångsfaktorer. Vissa arbetssätt från årets stöd och miljörevisioner kan med fördel fortsätta användas kommande år i ännu mer utvecklad form. Vi rekommenderar särskilt utveckling av två konkreta metoder som har testats i år:

- Den aktiva förankringen av rekommendationer har visat sig vara en framgångsfaktor. Utveckling av detta arbetssätt kan fortsätta göras inom

miljörevisionerna men även andra appliceringsområden bör undersökas för detta ändamål.

- Uppföljning och rapportering av mål och arbetssätt inom miljö- och klimatprogrammet skulle med fördel kunna samordnas ännu mer, och kommuniceras mer samordnat, för bättre tydlighet, mer synergieffekter och ökad kvalitet.

Bilaga: Förflyttningen från 2024 till 2025

Grupp	Verksamhet	2024	2025
Bostäder	Bostadsbolaget	Ja	Ja
	Egnahemsbolaget	Ja	Ja
	Familjebostäder	Ja	Ja
	Framtiden Byggutveckling	Ja	Ja
	Förvaltnings AB Framtiden	Ja	Ja
	Gårdstensbostäder	Delvis	Ja
	Göteborgs Lokaler	Ja	Ja
	Poseidon	Ja	Ja
	Störningsjouren	Delvis	Delvis
Utbildning	Arbetsmarknad och vuxenutbildningsförvaltningen	Delvis	Delvis
	Förskoleförvaltningen	Delvis	Ja
	Grundskoleförvaltningen	Delvis	Delvis
	Utbildningsförvaltningen	Delvis	Delvis
Samhällsplanering och fastigheter och fastigheter	Exploateringsförvaltningen	Delvis	Ja
	Göteborgs Spårvägar	Delvis	Delvis
	Göteborgs Stads Parkering	Ja	Ja
	Higab	Ja	Delvis
	Idrotts- och föreningsförvaltningen	Ja	Ja
	Stadsbyggnadsförvaltningen	Delvis	Delvis
	Stadsfastighetsförvaltningen	Ja	Ja
	Stadsmiljöförvaltningen	Delvis	Ja
	Älvstranden Utveckling	Delvis	Delvis
Turism, kultur och evenemang	Got Event	Ja	Ja
	Göteborg & Co	Ja	Ja
	Göteborgs Stadsteater	Delvis	Delvis
	Kulturförvaltningen	Delvis	Delvis
	Liseberg	Ja	Ja
Vård & omsorg	Förvaltningen för funktionsstöd	Delvis	Delvis
	Socialförvaltningen Centrum	Ja	Ja
	Socialförvaltningen Hisingen	Ja	Ja
	Socialförvaltningen Nordost	Ja	Ja
	Socialförvaltningen Sydväst	Delvis	Ja
	Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen	Delvis	Delvis
Stöd, samordning och näringsliv	Business Region Göteborg	Ja	Ja
	Demokrati & Medborgarservice	Delvis	Delvis
	Göteborgs Stads Leasing	Delvis	Ja
	Inköp och upphandling	Ja	Ja
	Intraservice	Ja	Ja
	Miljöförvaltningen	Ja	Ja
	Stadshus AB	Ja	Ja
	Stadsledningskontoret	Ja	Ja
Tekniska förvaltningar och bolag	Grefab	Delvis	Ja
	Gryaab	Ja	Ja
	Göteborg Energi	Ja	Ja
	Göteborgs Hamn	Ja	Ja
	Kretslopp och Vatten	Ja	Ja
	Renova	Ja	Ja
Övriga förvaltningar och bolag	Boplats Göteborg	Ja	Ja
	Försäkrings AB Göta Lejon	Delvis	Delvis
	Regionarkivet	Delvis	Delvis
	Valkansliet	Delvis	Ja

Figur 12. Helhetsbedömningen av varje förvaltnings och bolags systematiska miljöarbete (ja, nej, delvis) åren 2024 och 2025.

Bilaga: Hur miljöförvaltningen samordnar och stödjer

Miljöförvaltningen samordnar och stödjer stadens förvaltningar och bolag i deras miljöarbete, dels kopplat till det systematiska miljöarbetet, dels inom olika sakområden. Det kan handla om att ge stöd som rådgivare i olika sakfrågor, att ge vägledning, erbjuda utbildningar samt ta fram underlag och rapporter om exempelvis miljöövervakning, miljörevisioner och miljömålsuppföljning.

Stödet riktar sig exempelvis till personer i rollen som miljösamordnare eller i motsvarande roll i stadens förvaltningar och bolag, strateger, översiktsplanerare och projektledare samt till chefer och förtroendevalda.

Miljöförvaltningen fungerar också som stadens kontakt i vissa internationella, nationella och regionala nätverk. Genom den samordnande och stödjande rollen sprider miljöförvaltningen aktuell information, vägledningar och utbildningar från dessa till berörda förvaltningar och bolag. Exempel på ett internationellt, nationellt och regionalt nätverk är NetZeroCities³⁶, Klimatkommunerna³⁷ och Kommunnätverket för hållbar utveckling³⁸.

Stödet delas in i två kategorier: *Grundläggande stöd* och *Riktat stöd*.

Grundläggande stöd

Det grundläggande stödet utgör basen i miljöförvaltningens stöd. Det ges brett och utgår från behov som finns i flera av stadens förvaltningar och bolag. Det handlar bland annat om att samordna nätverk, tillhandahålla relevant information och vägledning på webben samt att ta fram och erbjuda utbildningar. Syftet är att öka kunskapen, inspirera, byta erfarenheter och sprida goda exempel.

Miljöförvaltningen samordnar flera nätverk inom staden och bidrar där med kunskap inom olika sakområden. Några exempel på nätverk som miljöförvaltningen samordnar är:

- **Nätverket för miljökontaktpersoner** syftar till att ge stöd i det systematiska miljöarbetet mot stadens miljö- och klimatmål, genom exempelvis föreläsningar och workshops. Ett tema under 2025 har varit miljömålet och delmålen för Naturen, med fokus på att höja kunskapen om biologisk mångfald och öka förståelsen för hur Göteborgs Stads förvaltningar och bolag berörs och kan arbeta mot målen. Nätverket riktar

³⁶ [Göteborg - en av 100 klimatneutrala och smarta städer i Europa](#)

³⁷ [Klimatkommunerna](#)

³⁸ [Kommunnätverket för hållbar utveckling | Göteborgsregionen \(GR\)](#)

sig till miljösamordnare, utvecklingsledare miljö eller andra med utpekad roll för det systematiska miljöarbetet i förvaltningar och bolag.

- **Utvecklingsgrupp miljö** är ett nätverk för övergripande samordning av utveckling och innovation inom miljö- och klimatområdet. Nätverket riktar sig till chefer och medarbetare i Göteborgs Stads förvaltningar och bolag, med strategiskt viktiga roller i sin organisations utvecklingsarbete inom miljö- och klimatområdet.
- **Nätverk för bygg och anläggning** syftar till samarbete kring gemensamma utmaningar, för att underlätta arbetet mot en giftfri miljö inom bygg- och anläggningsverksamheter. Nätverket riktar sig till miljösamordnare, utvecklingsledare miljö, miljöstrateger eller liknande roller i stadens byggande och anläggande förvaltningar och bolag.
- **Nätverk för fokusgrupp kemiska produkter och substitution** syftar till att samarbeta kring gemensamma utmaningar för att fasa ut skadliga ämnen. Nätverket riktar sig till miljösamordnare, utvecklingsledare miljö eller liknande roller i förvaltningar och bolag med mer kemikalieintensiv verksamhet.
- **Stadens vattenförvaltningsgrupp** syftar till att samordna och effektivisera stadens vattenförvaltningsarbete och därigenom öka takten för att förbättra status i stadens vattenförekomster. Gruppen ska även bidra till kunskapsspridning och ett ökat informationsutbyte gällande vattenfrågor både internt och externt. Den består av representanter som arbetar med vattenfrågor från Kretslopp och vatten, stadsbyggnadsförvaltningen, exploateringsförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen, stadsfastighetsförvaltningen och Gryaab. Den är en del av stadens samlade vattenorganisation Forum Vatten.
- **Bullernätverket** syftar till erfarenhetsutbyte och kunskapsspridning om buller, samt att utveckla metoder för att åtgärda bullerproblem. Nätverket riktar sig till tjänstepersoner från förvaltningar i staden som på olika sätt arbetar med bullerfrågor. Inom ramen för Göteborgs Stads åtgärdsplan mot buller 2025–2029 finns dessutom en arbetsgrupp och en chefsgrupp som arbetar för att genomföra åtgärderna i planen.

Miljöförvaltningen samlar även kontinuerligt aktörer för kunskapsutbyte och nätverkande under olika event. Exempel på detta under 2025 har varit Frihamnsdagarna³⁹, Changemakers för hållbara städer⁴⁰ och eventet Göteborg mobiliserar för miljö och klimat⁴¹.

Miljöförvaltningen tillhandhåller stöd på webben till stadens förvaltningar och bolag. Det finns exempelvis guider om stadens systematiska miljöarbete, om att kartlägga verksamhetens miljöpåverkan och för att undvika att köpa in produkter som innehåller skadliga ämnen. Genom stadens intranät ges även möjlighet att hämta inspiration från andra förvaltningars och bolags systematiska miljöarbete utöver det stöd som miljöförvaltningen tillhandahåller.

³⁹ [2025 - Frihamnsdagarna - Hållbart matsystem - referat - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad](#)

⁴⁰ [2025 - Changemakers för hållbara städer - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad](#)

⁴¹ [2025 - Göteborg mobiliserar för miljö och klimat - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad](#)

Miljöförvaltningen erbjuder utbildningar inom miljö- och klimatområdet. De omfattar olika sakområden och riktar sig till olika roller inom staden. Det handlar både om miljö- och klimatfrågor på en övergripande nivå och mer specifik kunskap som behövs för att kunna utföra arbetsuppgifter på ett miljömässigt riktigt sätt. Exempel på utbildningar är:

- **Från ord till handling** är en digital utbildning med syfte att skapa handlingskraft genom ökad kunskap och förståelse för miljö- och klimatfrågor och om hur staden arbetar för att nå målet om en ekologiskt hållbar stad 2030. Utbildningen riktar sig till stadens alla chefer, medarbetare och förtroendevalda.
- **Vart ska vattnet ta vägen** är en digital utbildning med syftet att ge ökade kunskaper om hur motståndskraft mot extremväder, som skyfall och höga havsnivåer kan skapas i staden. Utbildningen riktar sig till dem som jobbar med planering, byggande, förvaltning eller drift i den fysiska miljön.
- **Introduktion till stadens miljöstyrning och systematiskt miljöarbete** är en kompetensutveckling som riktar sig till tjänstepersoner i förvaltningar och bolag, som är nya i rollen som miljösamordnare eller motsvarande. Syftet är att ge kunskap om hur staden styrs och hur miljö- och klimatfrågorna är en del av detta.
- **Internrevisionsutbildning** syftar till att ge stadens förvaltningar och bolag verktyg att utvärdera effektiviteten i det systematiska miljöarbetet med utgångspunkt i interna kontroller och granskningar. Utbildningen riktar sig till miljösamordnare eller motsvarande i stadens förvaltningar och bolag.

Riktat stöd

Miljöförvaltningen ger riktat stöd till förvaltningar och bolag med mer specifika behov, som inte fångas upp genom det grundläggande stödet. Verksamheternas behov ser olika ut och kan beröra olika delar av organisationen. Målgrupper kan vara miljösamordnare eller personer med motsvarande roll och chefer, strateger, översiktsplanerare och projektledare med flera. Förvaltningar och bolag får också stöd i beslutsfattande genom exempelvis miljöförvaltningens uppföljningsrapporter samt återkopplingsrapporter från miljörevisioner.

Konkreta aktiviteter kan vara att coacha specifika grupper i att arbeta mer systematiskt eller utmaningsdrivet. Andra exempel inom det riktade stödet är att utveckla och genomföra utbildningar inom till exempel miljöstyrning, innovation, hållbarhet eller miljökommunikation, presentationer för ledningsgrupper och agera bollplank när mål, dokument eller organisationsförbättringar inom miljöområdet tas fram. Miljöförvaltningen ger även riktat stöd till förvaltningar och bolag genom att exempelvis ge stöd som rådgivare i olika sakfrågor så som biologisk mångfald, buller och giftfri miljö.

Miljöförvaltningen

Box 7012, 402 31 Göteborg

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se

Innehåll

Inledning	3
Metod	3
Resultat av undersökningen	6
Kategori 1. Verksamheter som bygger, renoverar, underhåller och förvaltar fastigheter	6
Kategori 2. Verksamheter med barn i sina miljöer	7
Kategori 3. Verksamheter som säljer varor till barn	7
Övriga verksamheter.....	7
Hur kan arbetet med kemikalier i varor i barns miljöer förbättras?	8
Analys.....	9
Slutsatser	10

Inledning

I augusti 2024 gav miljö- och klimatnämnden miljöförvaltningen i uppdrag att stärka stadens direkta och indirekta arbete mot skadliga kemikalier i kommande revisioner inom miljöledningssystemet. Uppdraget har genomförts i två delar, där miljöförvaltningen har undersökt och bedömt hur stadens förvaltningar och bolag arbetar med kemiska produkter respektive kemikalier i varor. Arbetet är kopplat till delmålet *Göteborgs Stad minskar användningen av skadliga ämnen* i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030.

Den första delen av uppdraget genomfördes under hösten 2024 inom ramen för miljörevisionsarbetet. Förvaltningarna och bolagen (benämns som verksamheter i texten) fick då frågor om hur de arbetar med kemikaliehantering kopplat till kemiska produkter. Resultatet från denna del redovisas i rapporten *Läsningar och lösningar 2024*.¹

Metod

Den andra delen av uppdraget genomfördes i årets miljörevisioner. Fokus var på om och hur verksamheter arbetar med att minska förekomsten av skadliga ämnen i varor som barn kan komma i fysisk kontakt med. Urvalet av verksamheter baserades på att de uppfyller minst ett av följande kriterier:

- Kategori 1: Verksamheten bygger, underhåller och/eller förvaltar lokaler där barn vistas,
- Kategori 2: Verksamheten har barn i sina miljöer,
- Kategori 3: Verksamheten säljer varor riktade till barn,

Totalt omfattades 23 av 51 verksamheter av uppdraget.

¹ [Läsningar och lösningar - Uppföljning av Göteborgs Stads systematiska miljöarbete 2024](#)

Verksamheter	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Övriga verksamheter
Bostadsbolaget	x			
Demokrati och medborgarservice		x		
Egnahemsbolaget	x			
Familjebostäder	x			
Framtiden byggutveckling	x			
Förvaltningen för funktionsstöd		x		
Förskoleförvaltningen		x		
Förvaltnings AB Framtiden				x
Grundskoleförvaltningen		x		
Gårdstensbostäder	x			
Göteborg & Co			x	
Göteborgs Stads Leasing				x
Higab	x			
Idrott- och förening	x	x	x	
Inköp och upphandling				x
Intraservice				x
Kulturförvaltningen		x	x	
Liseberg	x	x	x	
Poseidon	x			
Stadsfastighetsförvaltningen	x			
Stadsmiljöförvaltningen	x	x		
Utbildningsförvaltningen		x		
Älvstranden Utveckling	x			

Figur 1. Lista över de 23 verksamheter som ingick i urvalet. Kategori 1: Verksamheter som bygger, renoverar, underhåller och förvaltar fastigheter. Kategori 2: Verksamheter med barn i sina miljöer. Kategori 3: Verksamheter som säljer varor till barn. Övriga verksamheter: Har en strategisk och styrande roll med indirekt påverkan.

De 23 utvalda verksamheterna fick i årets miljörevision frågor om bland annat hur de i dagsläget arbetar för att minska risken att skadliga ämnen finns i varor som barn kommer i kontakt med. Exempel på sådana varor är leksaker, möbler, byggmaterial och lekplatsutrustning.

Frågorna som ställdes var bland annat om verksamheterna har rutiner för att undvika att köpa in varor med skadliga ämnen, om efterlevnaden av dessa rutiner följs upp, samt hur verksamheterna arbetar med sin direkta och indirekta påverkan utifrån målet om giftfri miljö. Svaren på frågorna om hur de arbetar med den direkta och indirekta påverkan har varierat stort. Syftet med dem var främst att verksamheterna skulle reflektera utifrån sin roll och att uppmärksamma verksamheterna på att de utöver arbetet med kemiska produkter även har ett ansvar att arbeta med varor utifrån ett giftfritt miljöperspektiv.

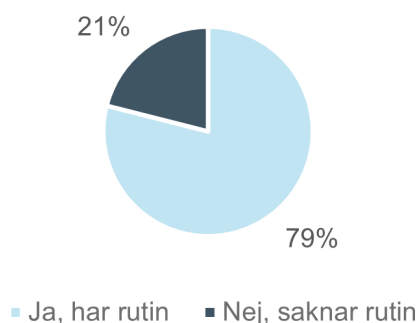
Några av verksamheterna som kommer i kontakt med många av stadens invånare, till exempel vårdnadshavare till barn och elever, har fått frågan om de kommunicerar sitt arbete om giftfri miljö. Syftet var dels att uppmärksamma verksamheterna på att de har ansvar att arbeta för att minska förekomsten av skadliga ämnen i barns miljöer, dels att undersöka om och hur verksamheterna bedriver ett sådant arbete i praktiken.

Verksamheternas förutsättningar för att arbeta med skadliga ämnen i varor varierar, liksom kvaliteten på svaren. Det gör det svårt att dra långtgående slutsatser om hur väl arbetet med kemikalier i varor fungerar.

Resultatet har analyserats utifrån verksamheternas olika roller. En verksamhet kan ha en eller flera roller. I den statistik som redovisas nedan ingår 19 av de 23 tillfrågade verksamheterna. De övriga fyra verksamheterna omfattas inte av kriterierna, då de varken bygger, underhåller eller förvaltar fastigheter där barn vistas, inte säljer varor riktade till barn och inte heller har barn i sina miljöer. De har inkluderats i urvalet eftersom de i detta sammanhang har en mer strategisk och styrande roll inom staden.

Resultat av undersökningen

Av de tillfrågade verksamheterna uppger 78 procent (15 av 19) att de har rutiner för att undvika att varor som innehåller skadliga ämnen köps in. Rutinerna kan till exempel innebära att verksamheten anger vilka varor som ska väljas i sina inköpsrutiner, till exempel miljömärkta produkter, eller att de använder verktyget Byggvarubedömningen. Av de 15 verksamheter som har rutiner följer nästan samtliga upp att rutinerna efterlevs.

Figur 2. Det är 15 av 19 verksamheter som har rutiner för att arbeta med skadliga ämnen i varor, vilket motsvarar 79 procent.

Kategori 1. Verksamheter som bygger, renoverar, underhåller och förvaltar fastigheter

Tolv av de 19 utvalda verksamheterna bygger, renoverar, underhåller eller förvaltar fastigheter där barn vistas. Samtliga har rutiner för att följa upp om artiklar med skadliga ämnen används. Arbetet sker genom verktyget Byggvarubedömningen², som bedömer varors kemiska innehåll och signalerar om en produkt innehåller skadliga ämnen. Om en vara innehåller sådana ämnen ska verksamheten undersöka om det finns bättre alternativ, så kallade substitut.

Samtliga tolv verksamheter följer upp att Byggvarubedömningen används. Nio av verksamheterna kontrollerar dessutom att artiklar registreras i verktyget. Dessa kontroller kan exempelvis innebära att ansvarig medarbetare besöker byggprojekt, fotograferar artiklar på plats och kontrollerar i Byggvarubedömningen att de finns registrerade i projektets så kallade loggbok.

Verksamheter som bygger, renoverar, underhåller eller förvaltar fastigheter där barn vistas har till stor del rutiner och verktyg för att hantera risker för skadliga ämnen i byggmaterial.

² [Byggvarubedömningen](#)

Kategori 2. Verksamheter med barn i sina miljöer

Nio av de utvalda verksamheterna har barn i sina miljöer. Det handlar exempelvis om verksamheter där barn undervisas eller har lekmiljöer. Av dem har fem verksamheter rutiner för hur de ska köpa in varor utifrån perspektivet skadliga ämnen. Tre av dem bygger och förvaltar sina lokaler och använder sig av verktyget byggvarubedömningen som hjälper dem att bedöma kemikalieinnehållet i byggmaterial.

De fyra socialförvaltningarna bedömdes inför miljörevisionen inte bedriva verksamhet med barn i sina miljöer. Socialförvaltningarna ingår därför inte i undersökningen. Under arbetets gång framkom det dock att även de borde ha inkluderats på grund av att de driver fritidsgårdar och fritidsbanker. Frågor till dem om kemikalier i varor kan komma i nästa års miljörevisioner.

Kategori 3. Verksamheter som säljer varor till barn

Fyra av de utvalda verksamheterna säljer varor riktade till barn, till exempel kläder och gosedjur. Samtliga verksamheter har rutiner för hur varor väljs ut till butikerna, och det ställs krav på produkterna utifrån deras kemikalieinnehåll. Exempel på krav kan vara att tröjor ska vara tillverkade av ekologisk bomull eller vara miljömärkta, till exempel med OEKO-TEX³, vilket innebär att varan inte innehåller skadliga ämnen.

Tre av de fyra verksamheterna genomför kontroller för att säkerställa att rutinerna följs. En av dessa verksamheter genomför dessutom regelbundna stickprov på utvalda varor för att kontrollera att de inte innehåller skadliga ämnen. I en verksamhet var det vid revisionstillfället oklart om efterlevnaden av rutinen följs upp.

Övriga verksamheter

Fyra verksamheter har fått frågor om hur de arbetar med kemikalier i varor i barns miljöer, trots att de varken har barn i sina lokaler, säljer varor riktade till barn eller bygger eller förvaltar fastigheter där barn vistas. Dessa verksamheter har ändå inkluderats eftersom de har strategiska och styrande roller med indirekt påverkan på frågan.

Verksamheterna gör något av följande

- ansvarar för stadens övergripande inköpsstyrning
- förmedlar återbrukade varor till stadens verksamheter
- tillhandahåller IT-utrustning till barn och elever
- har en strategisk roll i planering och byggande av bostäder och lokaler där barn vistas

³ [OEKO-TEX® - Tailor-made solutions for the textile and leather industry](#)

Hur kan arbetet med kemikalier i varor i barns miljöer förbättras?

Svaren från verksamheterna har i stor utsträckning varierat, vilket beror på att de bedriver olika typer av verksamhet och har olika förutsättningar.

Miljöförvaltningen har gett verksamheterna rekommendationer för fortsatt arbete, som ska hjälpa dem framåt, så att de kan arbeta mer strukturerat och aktivt med kemikalier i varor. På så vis kan de ytterligare bidra till målet om minskad användning av skadliga ämnen.

Rekommendationerna har bland annat omfattat följande:

- **Inför inköpsrutiner utifrån ett kemikalieperspektiv**

Denna rekommendation har riktats till verksamheter som i dagsläget saknar rutiner för att motverka att inköp av varor med skadliga ämnen görs.

- **Kontrollera efterlevnad av rutiner**

Det kan till exempel innebära att verksamheten genomför stickprov på byggprojekt för att kontrollera att artiklar registreras i projektets loggbok i Byggvarubedömningen. Det har noterats som ett förekommande problem hos verksamheter som bygger eller underhåller fastigheter, att entreprenörer inte lägger in artiklar i loggboken om de inte påminns, vilket visar behovet av en mer systematisk uppföljning.

- **Ta fram rutiner och checklistor för återbrukade varor**

Tydliggör vilka återbrukade varor som inte är lämpliga att ta emot eller använda i barns miljöer. Det är positivt att återbruka som en del av stadens miljö- och klimatarbete, och samtidigt viktigt att vara medveten om att äldre produkter kan innehålla skadliga ämnen. Exempelvis kan möbler med skumgummidynor tillverkade före 2006 innehålla förbjudna flamskyddsmedel.

- **Minska antalet beställare i verksamheten**

Färre beställare skapar bättre förutsättningar för styrning och säkerställer att kompetensen bibehålls, så att inköp görs enligt fastställda rutiner. I verksamheter där många personer gör inköp, men sällan, kan det vara svårt att hålla sig uppdaterad om vad som gäller.

- **Inte enbart förlita sig på ramavtal**

Flera verksamheter har uppfattningen att alla varor som finns på ramavtal är fria från skadliga ämnen. Verksamheterna behöver själva ha kunskap om hur de gör mer hållbara val och göra egna bedömningar utifrån ett giftfritt miljöperspektiv.

- **Använd befintligt stödmaterial inom staden**

Miljöförvaltningen har tagit fram ett stöd för inköpare med vägledning om hur inköp kan genomföras för att undvika varor som innehåller skadliga ämnen. Stödet finns tillgängligt på enhetssidan under *Kemikalierätt för inköpare*⁴.

⁴ [Kemikalierätt för inköpare - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad](#)

Analys

Resultatet från årets miljörevisioner visar att majoriteten av verksamheterna har rutiner för att förebygga inköp av varor som innehåller skadliga ämnen, men att omfattningen av uppföljning och kontroll varierar mellan verksamheterna.

Verksamheterna som bygger och underhåller fastigheter har en stor fördel eftersom de har IT-verktyget Byggvarubedömningen som hjälper dem att få information om varors kemiska innehåll. När det gäller andra varor som staden köper in, exempelvis leksaker, elektronik, möbler med mera, finns inte denna möjlighet att samlat både få tillgång till en bra bedömning av kemiskt innehåll och logga vilka varor som köps in.

Många verksamheter som använder Byggvarubedömningen behöver påminna entreprenörerna att registrera artiklarna i de så kallade loggböckerna. En del verksamheter gör stickprov ute på byggprojekten för att kontrollera att artiklarna som används läggs in. Andra verksamheter gör inga sådana kontroller. Risken med att inte göra kontroller är att material, som kan innehålla skadliga ämnen, används utan verksamheternas kännedom.

En återkommande missuppfattning hos flera verksamheter är att en vara är fri från skadliga ämnen om den finns på ramavtal, vilket inte stämmer. Därför är det viktigt att verksamheterna själva har kunskap om hur de bör tänka vid inköp av varor utifrån giftfritt miljöperspektiv.

Några av verksamheterna som ingått i miljörevisionen kommer dagligen i kontakt med många invånare. De har därmed stor möjlighet att vara förebilder genom att informera, till exempel elever och vårdnadshavare, om hur de arbetar för en giftfri miljö. Vid revisionerna framgick att endast ett fåtal verksamheter kommunicerar sitt arbete med giftfri miljö utåt. Frågan är även identifierad som ett utvecklingsområde i årets uppföljning av målen i miljö- och klimatprogrammet genom rekommendationen ”*Utveckla information och kommunikation om giftfri miljö och kemikaliesmart konsumtion till göteborgarna, framför allt till ungdomar*”⁵ som behöver ske i samverkan mellan miljöförvaltningen och de förvaltningar som träffar många barn, ungdomar och vårdnadshavare.

⁵ [Uppföljning av målen i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2025](#), rekommendation M0:7, sid 69.

Slutsatser

Nedan följer de slutsatser som miljöförvaltningen drar av analysen.

- **Rutiner finns hos många**
Det är positivt att de flesta verksamheter är medvetna om att det kan finnas skadliga ämnen i varor, och därför har exempelvis inköpsrutiner för att göra medvetna och kemikaliesmarta val.
- **Viktigt med rutiner där det saknas**
De verksamheter som saknar rutiner för inköp av varor utifrån giftfri miljö behöver åtgärda det. För att kunna göra medvetna och kloka inköp utifrån giftfri miljö behövs det rutiner som ger beställarna stöd, så att risken för inköp av varor innehållande skadliga ämnen minskas.
- **Stickprov på registrering i Byggvarubedömningens loggböcker**
Det finns verksamheter som använder Byggvarubedömningen men som inte gör någon kontroll, till exempel stickprov, av att artiklar läggs in i loggböckerna. Det kan vara fördelaktigt för de verksamheterna att påbörja ett arbete med kontroller av att artiklar registreras i loggböckerna.
- **Agera föregångare**
Flera av verksamheterna kommer dagligen i kontakt med stadens invånare, men få av dem kommunicerar positiva exempel hur de arbetar med giftfri miljö. Genom att berätta för till exempel vårdnadshavare eller barn kan kunskapen och inspirationen hos dem öka så att de själva kan göra aktiva och medvetna val.
- **Miljöförvaltningen behöver fortsätta sprida informationsmaterial**
Miljöförvaltningen har tagit fram en handledning *Kemikalierätt för inköpare*⁶ som ska stödja inköpare att göra kemikaliesmarta inköp. Miljöförvaltningen behöver arbeta mer med att sprida informationen till stadens verksamheter. Med rätt kunskaper får beställarna bättre förutsättningar för att göra medvetna och kloka val, för att undvika inköp av varor som kan innehålla skadliga ämnen.

⁶ [Kemikalierätt för inköpare - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad](#)

Miljöförvaltningen

Box 7012, 402 31 Göteborg

Telefon: 031-365 00 00 (kontaktcenter)

E-post: miljoforvaltningen@miljo.goteborg.se

